

BÜTÜN ESERLERİ

KLEOPATRANIN MEZARI

CEVAT FEHİMİ BASKUT

İNKILAP ve AKA

KLEOPATRA'NIN MEZARI

OYUN

3 PERDE

İ N K İ L Â P ve A K A
K i t a b e v l e r i K o l l . Ş t i .
Ankara Cadd. No. 95 — İst.

**CEVAT FEHMİ BAŞKUT'un eserlerini oynama hakkı için ONK
Copyright Ajansı (Ankara Cad. 40 İstanbul, Tel.: 26 70 74) 'na
başvurulması gerekir.**

*Bu eser 1956 - 1957 mevsiminde
İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda ve
Devlet Tiyatrosu'nda temsil edil-
miştir.*

Ş A H İ S L A R

Sahneye giriş sırasıyla

Fatma	50 yaşında, Abdürrahman'ın karısı
Hasan	45 yaşında, İdris'in arkadaşı
İdris	55 yaşında, sucu
Abdürrahman	52 yaşında, kasaba eşrafından
Hayati	35 yaşında, İstanbullu bir külhanbey
Saniye	30 yaşında, Abdürrahman'ın kızı
Abdullah	60 yaşında, bir yobaz
Selma	25 yaşında, fabrikatörün kızı
Süleyman	50 yaşında, Çukurovalı fabrikatör.

(Vak'a zamanımızda bir Çukurova kasabasında geçer. Mevsim yazdır. Birinci perde ile ikinci perde arasında bir hafta, ikinci perde ile üçüncü perde arasında bir ay geçer)

BİRİNCİ PERDE

(Tipik bir kasaba evinin içi. Ön plânda alçak bir taş duvarla çevrili olan mini mini bir bahçe vardır. Bahçenin iki tarafında duvar dipplerinde yine taştan yapılmış, içi toprak dolu setler mevcuttur. Bu setlerde çiçek yetiştirilmektedir. Ev zemin katı ile birlikte iki katlıdır. Sağ dipten ahşap bir merdivenle ikinci kata çıkılır. İkinci kat ahşap parmaklıklı bir veranda ve buraya açılan dört kapıdan mürekkeptir. Verandada bir sedir ve iskemleler görülür. Zemin katında bahçe bir taşlık halinde bir müddet temadi ettikten sonra geniş bir koridor olarak sokak kapısına kadar gider. Koridorun iki tarafında iki oda görülür. Kapı, arkası demirli eski zaman kapısıdır. Bir ucu ikinci kattaki verandanın tahta parmaklıklarına bağlı bir ip ile icabında ikinci kattan da açılabilir. Bahçede yerde sola doğru bir hasır serili durur. Sağda bir tahta sıra, onun arkasına doğru taş duvarda küçük bir çeşme vardır. Çeşmenin yanında bir asma ev boyunca yükseldi)

BİRİNCİ MECLİS

(Fatma, Hasan, İdris)

(Perde açıldığı zaman sahne boştur. Sokak kapısının tokmağı vurulur. Fatma alt katta

koridor üstündeki mutfaktan çıkıp kapıyı açar. İdris elinde bir dolu su tenekesi kapıda gözüktür)

FATMA

Kim o?

İDRİS

Su getirdik ana.

FATMA

Niye getirdik diyorsun? Yanında biri mi var?

İDRİS

Ya... Hasan var... Bizim arkadaş.

FATMA

Pekalâ, gırın içeri... Bekleyin. Şu küpü temizleyeyim. Size haber verince girersiniz mutfağa.

İDRİS

Olur ana.

(Fatma çekilir. Hasan ve İdris girerek ön plana doğru ilerlerler)

HASAN

Demek Abdürrahman ağanın evi burası?

İDRİS

Burası ya...

HASAN

Defineyi nerede sakladılar dersin?

İDRİS

Bilmem. Köylünün, kasabalının söylediklerine kulak asma sen. Ben birine inanmam.

HASAN

Niye inanmazsın?

İDRİS

Abdürrahman ağa define bulsaydı, şimdiye kadar çoktan söylerdi.

HASAN

Allah bir dediğine inanma onun.. Abdürrahman ağa bu... Söyler mi hiç? Peki define bulmadı da Abdürrahman ağa niye eski Abdürrahman ağa değil? Niye kimse ile görüşmez, herkesten kaçar? Niye işini gücünü, ticaretini bıraktı, dağlarda gezer? Ne çiftlik kaldı, ne tarla, niye mallarını birer birer satar? Abdürrahman ağa aptal mı?

İDRİS

Yok değil, niye aptal olsun? Cin gibi...

HASAN

Abdürrahman ağa deli mi?

İDRİS

Haydi canım, ne diyorsun?

HASAN

Abdürrahman ağa hasta mı?

İDRİS

Onu da sanmam... Dipdiri adam... Daha geçen gün gördüm.

HASAN

Aptal değil, deli değil, hasta değil, o halde niye Abdürrahman ağa eski Abdürrahman ağa değil?

İDRİS

Niye değil?

HASAN

Ha, bak ben sana söylüyeyim. Abdürarhman ağanın bir plânı var. Plân, plân... Buradan kaçmayı kurmuş. Defineyi alıp kaçacak. Onun için mallarını birer birer elden çıkarıyor. Kimse ile görüşmüyor. Çünkü ağzından birşey kaçıracağından korkuyor. Ticareti bıraktı, çünkü bulduğu define öyle bir define ki ona değil, yedi göbek sülâlesine yeter...

İDRİS

Günahı boynuna, belki de doğru söylüyorsun.

HASAN

Bileklerimi keserim hilâfım varsa.

İDRİS

Peki ama niçin saklasın canım?

HASAN

Böyle deme. Çocuk musun? Ya hükümetin hissesi? Ya akrabanın, şunun bunun çullanması? Ya kasabalının gözünün kalması?

İDRİS

Doğru... Doğru amma Abdürrahman ağa define bulduysa daha ne arar?

HASAN

Aptal aptal konuşma İdris. Öyle adamın gözü mü doyar?

İDRİS

Demek işi iş.

HASAN

Amma kaçamıyacak Abdürrahman ağa.

İDRİS

Kaçamıyacak mı?

HASAN

Elbet kaçamıyacak. Kaymakam beyin hademesi iken beni işimden gücümnden eden o değil mi? Hükümetle bir ilişiği vardı. Eyrak masalar üzerinde sürünüyordu. Bunların kaybolmamasına mukayyet olayım amma ağa, dedim, sen de beni gözet. Bizim bu ricamızın adı rüşvet olmuş. Sen git kaymakama müzevirle... O gün kovdular beni. Kovulmam birşey deîğl... Köyde itibarım iki paralık oldu. Evvelce bir mevkiim vardı. Kaymakam beyin hademesi diye kahvenin önünden geçtim mi idi, herkes ayağa kalkardı. Köyde hükümet ile işi olanlar kasabaya inince hep bana gelirlerdi. Şimdi yüzüme bile bakan kalmadı. Ben bunu Abdürrahman ağanın yanına koyar mıyım?

İDRİS

Haklısın, amma Abdürrahman ağa bildiğin adamlardan değıl... Çetin adam... Onunla uğraşması zor...

HASAN

Benimle uğraşması daha zordur. Beni tanımazsın sen.

İDRİS

Kendin söylüyorsun ya, işte seni kaymakam beyin yanından attırırvermiş.

HASAN

O zamanki kaymakamla zaten aram iyi değildi. O beni atmasaydı ben onu atacaktım.

İDRİS

Kaymakam beyi mi? Şaka ediyorsun.

HASAN

Ne sandın ya... Eşraf ağzından Ankara'ya az mı telgraf çektim. Kaç müfettiş geldi... Elbet birinden biri kötü bir rapor veriverecekti. Çınar köylü Hasan derler bana... Duymuşluğun yok mu?

İDRİS

Yok onun o kadarını bilirim... Hovarda Hasan... Barlarda az mı para yedin? Canına yandığım karılar bana da bayılıyorlar amma, bende para yok.

HASAN

Demek Abdürrahman ağanın evi burası... Gördüğüm iyi oldu.

FATMA

(Mutfaktan çıkarak) İdris ağa.

İDRİS

Buyur ana.

FATMA

Haydi gelin.

İDRİS

Peki... Haydi, destur... Bismillâh...

(Tenekeleri mutfağa götürürler. Fatma ve-randaya çıkar. İskemleleri tanzim eder. Se-dirin örtüsünü düzeltir)

İDRİS

(Mutfaktan çıkar) Suyu boşalttık ana.

FATMA

Kaç teneke oldu?

İDRİS

Dokuz.

FATMA

İyi, gelecek sefer parasını veririm.

İDRİS

Sağol.

(Hasan da mutfaktan çıkar. Elllerinde boş te-nekeler sokak kapısına doğru yürürler ve çı-karlar)

İKİNCİ MECLİS**(Fatma, Abdürrahman)****ABDÜRRAHMAN**

(Odasından çıkarak) Dudaklarımın sağ köşesi seğiriyor. Hayırdır inşallah.

FATMA

Seğirir ya...

ABDÜRRAHMAN

Öyle deme hatun. Cafer-i Sadık hazretlerinin ihtilâçnamesinde her kimin dudağının sağ köşesi seğirir, kavga ve niza ola diyor.

FATMA

Benim kavga etmeye niyetim yok üzülme.

ABDÜRRAHMAN

Öğleye ne yemek pişirdin?

FATMA

Sen oruç değil misin?

ABDÜRRAHMAN

Elbet.

FATMA

Zaten oruç olmasan da yemiyorsun ki.

ABDÜRRAHMAN

Riyazetteyim.

FATMA

İyi amma can boğazdan gelir. İğne ipliğe döndür.

ABDÜRRAHMAN

Öğleye ne yemek pişirdin?

FATMA

Etli pilâv var.

ABDÜRRAHMAN

Etli pilâv mı dedin? Allah... Başka?

FATMA

Türlü var.

ABDÜRRAHMAN

Türlü mü dedin? Hay Yarabbim... Başka?

FATMA

Alâ hamur tatlısı var.

ABDÜRRAHMAN

Hamur tatlısı ha? Hamur tatlısı ha????? (Elleri arkasında gezinerek) Bürhediye... Bürhediye... Kerir... Kerir... Tetliye... Tetliye... Turan... Turan... Meczel... Meczel... Beczel... Beczel...

FATMA

Ne yapıyorsun?

ABDÜRRAHMAN

Esmâ çekiyorum.

FATMA

Efendi, bu işlerden vazgeç.

ABDÜRRAHMAN

(Gezinerek) Terakkup... Terakkup... Berheş... Berheş... Gelmeş... Gelmeş. (Durarak) Etli pilâv ha? Bulgur mu, pirinç mi?

FATMA

Bulgur.

ABDÜRRAHMAN

Allah... (Gezinerek) Hutir... Hutir... Kalenhud... Kalenhud... Türlü de var dedin değil mi?

FATMA

Öyle.

ABDÜRRAHMAN

Etli mi?

FATMA

İki okka yağlı et koydum içine.

ABDÜRRAHMAN

Fesüphanallah.

FATMA

Gel vazgeç efendi...

ABDÜRRAHMAN

Hanım deli misin, bizim için halâs yolu bu.

FATMA

Hayır, bizim için felâket yolu bu.

ABDÜRRAHMAN

Riyazet, tehareti kâmile ve halveti mutlaka... Kırk gün oruç... Tahareti kâmile üzereyim. Oruçum. Riyazetteyim. Yalnız bir karanlık ve tahir mahalde itikâfa çekilmem kaldı. Onu da yapacağım.

FATMA

Zaten bir o eksik kalmıştı. Ayol deli olursun. Sen karanlıkta korkarsın.

ABDÜRRAHMAN

Evet, halveti mutlaka. Hergün iftarında ve sahurunda ve ruhludan hasıl olan şey ekletmemek... Arpa ekmeği, zeytin ve hurma... Amma karnını doyurmamak.. Gayet az uyumak... Tam bir halvette bulunmak... Harici görmemek ve ses duymamak.

FATMA

Zavallicık, çıldıracak.

ABDÜRRAHMAN

Elbisen temiz ve beyaz olacak. Hergün sabah akşam öd ağacı, yahut günlük yakılacak. Her salı gusul abdesti almak ve güzel kokular sürünmek lâzım.

FATMA

Peki amma bu işin sonu ne olacak?

ABDÜRRAHMAN

Bak ne olacak... Bu suretle yirmi gün hitam bulduğu zaman bir hâdim bana gelecek...

FATMA

Hâdim de kim?

ABDÜRRAHMAN

Sus, hatun... Sözümü kesme... Bir hâdim bana gelecek: «Ey ademoğlu, yirmi gün oldu, sen hep taabu meşakkattesin. Artık nefsine biraz rahat ver. İstedğin kadar mal al, diledğin başka bir şey varsa söyle» diyecek.

FATMA

Sen ne diyeceksin?

ABDÜRRAHMAN

Deli miyim ben? Hiç söyler miyim? Hiçbir şey kabul etmiyeceğim. Tenbihat böyle... Riyazete devam... Halveti mutlakada ısrar, tehareti kâmile ve zikir... Tam kırk gün olacak... Kırk gün sonra o bulunduğum karanlık mahal nur ile dolacak ve bir melek içeri girip bana selâm verecek. Derhal ayağa kalkıp iadei selâm edeceğim. Ve ona diyeceğim ki...

FATMA

Ne ayağa kalkabilecek, ne iadei selâm edecek, ne de bir şey diyeceksin.

ABDÜRRAHMAN

O niye o?

FATMA

Çünkü sen o zamana kadar ölüp gideceksin.

ABDÜRRAHMAN

Sözümü kesme... Ayağa kalkıp iadei selâm edecek

ve meleğe, «Ey melek, bana Kleopatra'nın mezarını göster» diyeceğim.

FATMA

Efendi, bu definecilikten vazgeç... Sen bizi mahvettin.

ABDÜRRAHMAN

(Gezinerek) Keşir... Keşir... Nemşuleh... Nemşuleh... Berheyûla... Berheyûla... (Durarak) Tatlı ne tatlısı idi?

FATMA

Baklava...

ABDÜRRAHMAN

Baklava ha... Allah...

FATMA

Satmadık mal kalmadı. Çiftlikler gitti, tarlalar gitti...

ABDÜRRAHMAN

Berheyûla... Berheyûla, beşhilek, beşhilek, kurmiz... Kurmiz...

FATMA

Sürüler gitti, davarlar gitti

ABDÜRRAHMAN

Engelyet... Enyelyet... Kabrat... Kabrat...

FATMA

Evler gitti... Dükkânlar gitti...

ABDÜRRAHMAN

Hatun sus...

FATMA

Yok susmayacağım.

ABDÜRRAHMAN

Sus, çünkü bu işte hulusu kalp ve itikadı tam şart... Bana fenalık edersin.

FATMA

Demek sen de tereddütte ve şüphedesin.

ABDÜRRAHMAN

Kabrat... Kabrat... Gayaha... Gayaha...

FATMA

Evet gayya... gayya... Bu iş gayye kuyusu... Babandan kalanı da, kendi kazandığın mal mülkü de yedin bitirdin. Kleopatra'nın mezarı... Kleopatra'nın mezarı... Hay mezarsız kalsaydı kaltak...

ABDÜRRAHMAN

Hatun sus...

FATMA

Niye susacakmışım? Bir definedir tutturdun. Bir gün bir köprü ayağını kaz, öbür gün o höyüğü...

ABDÜRRAHMAN

Sus dedim hatun.

FATMA

Ömrün günün köprü altları ile dağ başlarında geçmekte... Önüne gelen seni dolandırıyor. Dolandırmasa bile kazılar için tuttuğun amelenin yevmiyesi elverir.

ABDÜRRAHMAN

Hatun bu mezar başka mezar...

FATMA

Bilirim... Bilirim... Çok anlattın. Hoca Fazıl efendiyi dinlesene...

ABDÜRRAHMAN

Dinlemem...

FATMA

Amma alim ve fazıl adam...

ABDÜRRAHMAN

Dağdaki keçilerin daha büyük sakalı var.

FATMA

Bir de istersen bizim kıza kulak ver.

ABDÜRRAHMAN

Kerime hanıma mı? Mektepli... Yaz geldi mi Ankara'da teşrif ile başıma belâ kesilir... Ah ne diye okuttum. Ne bileyim âdem olur sandım. O ukâlâ oldu. Kestane

kabuğunu beğenmemiş amma o büsbütün başka. Fakat kulağında olsun hatun, onun bildiği kadar benim unuttuğum var...

FATMA

Kasaba halkının da söylediği büsbütün başka... Kimse senin bugüne kadar define bulmadığına inanmıyor. Abdürrahman ağa zeki adam, kurnaz adam, Abdürrahman ağa hesabını bilir adam... Elbet define buldu ama saklıyor. Hiç bulmasa bunca malını mülkünü feda eder mi? Onda o göz var mı diyorlar.

ABDÜRRAHMAN

Ko desinler ne çıkar?

FATMA

Deli değil ya bu adam diyorlar. Çıldırmadı ya... Buldu defineyi saklıyor diyorlar. Abdürrahman ağa zeki adam... Abdürrahman ağa kurnaz adam... Bir de bize sorsunlar...

ABDÜRRAHMAN

Peki kerime hanımı ne diyor?

FATMA

Senin için bir hayale kaptırmış kendini gider, diyor. Ecdadımızdan kalan malları böyle har vurup harman savurmaya hakkı yok diyor.

ABDÜRRAHMAN

Ne halt eder? Mal benim, kim ne karışır? Bak hanım beni dinle, bu mezar başka mezar...

ÜÇÜNCÜ MECLİS**(Evvelkiler, sonra Hayati)****(Hayati zemin katındaki odasından çıkar,
bahçeye doğru ilerler)****ABDÜRRAHMAN**

Hayati.

HAYATİ

Buyur ağa.

ABDÜRRAHMAN

Şu eksik eteğe mezarı anlat.

HAYATİ**(Verandaya çıkar)** Dur geliyorum. Hangi mezarı ağa?**ABDÜRRAHMAN**

Elinin körü... Hangi mezarı olacak, Kleopatra'nın mezarını...

HAYATİ**(Gözlerini bir noktaya takarak, hayal eder)** Kızma ağa, peki... Mezarı gördüm. Kleopatra içinde olduğu gibi yatar. Esmerdir. Tam Mısır heykellerinde olduğu gibi... Tüller içinde... Çürümez. Dünya güzeli... Mezar-da büyük bir çekmece gördüm. İçinde bir kucak taş... Elmas, yakut, zümrüt... Işıl ışıl yanar. Gerdanlıklar, yüzükler, bilezikler...**ABDÜRRAHMAN****(Karısına)** Gördün mü?

HAYATİ

Mezarın içinde biri Kleopatra'nın ayak ucunda, öteki baş ucunda iki şamdan gördüm. Üstleri çok kıymetli taşlardan... Her biri bir hazine...

ABDÜRRAHMAN

(Karısına) Gördün mü?

HAYATİ

Amma şamdan diyorsam siz bunları bugünkü camilerde, kiliselerde gördüğümüz şamdanlar sanmayın. O devirde böyle şamdanlar yoktu. Kandillerde yağ yakarlardı. Hani büyük çaydanlıklar vardır ya.... İşte Kleopatra'nın mezarındaki şamdanlar böyle şamdanlar. Mezarın içi pembeye çalan mermerden... Mermerler nakışlı. Üstlerinde türlü kuş, gemi, insan, fil resimleri var. Kleopatra'nın yattığı yer altından...

ABDÜRRAHMAN

Hayati.

HAYATİ

Buyur ağa.

ABDÜRRAHMAN

Öteki mezarı da anlat.

HAYATİ

Dârâ'nın kızının mezarını mı?

ABDÜRRAHMAN

Evet.

ABDÜRRAHMAN

(Karısına) Dârâ İskender ile harp ederken kızı da yanında imiş. O zamanlar krallar karılarını, çoluk çocuklarını, hazinelerini yanlarına alıp harbe öyle giderlermiş. Zavallı Dârâ, İskender ile harp ederken kızı Jozefin hastalanmış... Meğer kız Mısır padişahının oğluna âşıkmiş. Kimse çare bulamamış... 15 yaşındaki dünyalar güzeli kız ölüp gitmiş. Zavallı Dârâ bir yandan harp ede dursun öte yandan kızına Cebelinnur'da bir mezar yaptırmış. Anlat şimdi Hayati...

HAYATİ

Mezarın üstünü kayalar örtmüş. Mermer merdivenlerden iniliyor. Ortada Jozefin yatıyor. Bir mücevherden sandukada. Daha 15 yaşında... Bütün tazeliğiyle duruyor. Öyle gördüm. Dudaklarındaki tebessüm bile uçmamış. Kızın tam baş ucuna gelen yerde bir ayna gördüm. O zamandan kalma... Aynanın iki tarafında biri gümüş, biri altın insan büyüklüğünde iki heykel... Bunların ikisi de Jozefin'in Mısır'daki sevgilisi'nin heykelleri.

ABDÜRRAHMAN

Biri gümüş, biri altın dedin değil mi? Yanlış görmeyesin, ikisi de gümüş olmasın?

HAYATİ

Biri altın, biri gümüş ağa.

ABDÜRRAHMAN

(Karısına) Duydun mu? Anlat Hayati...

HAYATİ

Jozefin ikide bir uyanır... Artık bir ayda mı, bir

senede mi uyanır, orasını bilmem... Uyanınca ağlayarak varır kollarını sevgilisinin boynuna dolar. Jozefin'i böyle ağlarken gördüm.

FATMA

Kuzum Hayati, sen bunları nerelerde gördün?

HAYATİ

Tabii rüyamda teyze.

FATMA

Ben de öyle tahmin etmiştim.

ABDÜRRAHMAN

Behey âsi, kâfir, zındık... Esmâ çekiyordu. Riyâzet'te idi. Riyâzet'te gördü...

FATMA

Hayır kendisi rüyada iken diyor.

HAYATİ

Teyze inanmıyorsun. Evet, haklısın. İnanmayınca insana böyle gelir. Bu işlerin başı inanmak. Ben de vaktiyle inanmazdım. Bak sonra başıma ne geldi? Anlatayım. Halep'te idim. Bir kıza âşık oldum. Amma kız bana yüz vermez... Bre aman... Nafîle... Bir hoca sağlık verdiler. Devrin kutublarından... Çok kerametleri varmış, ona gittim. Aman hocam ne olursa senden olur dedim. Bana üç muska yazdı. Birini kızın geçtiği yola koyacaksın, birini evlerinin eşliğine gömeceksin, dedi. Birini de suda ezip kıza içireceksin dedi. Aman hoca bu olmadı dedim. Neden, diye sordu. Ben ona su içirebilecek kadar yaklaşabilsem zaten gönlünü yapardım dedim. Bunun üzerine iş başa düştü. Hocanın ilmini elde

etmek için kitaplara daldım. Sonunda sardıkça sardı. Muvaffak olup kızı kendi ilmimle ele geçirdim amma bu merak da bende yerleşti kaidi. Şimdi bir şeyi kafama takıp da beş on gün esma çekersem muradıma nail olurum.

FATMA

Güzel... O halde bu işi kendi başına yapsana... Neden Kleopatra'nın mezarını bulup ağa ile bölüşeceksin?

HAYATİ

Teyze öyle deme ulumu mektûme 67 şube, ben 33 üne kadar vardım, orada kaldım. Benim iktidarım o kadar. Ufak tefek çok defineler buldum. Amma iktidarım bu mezarı bulmaya şimdilik kâfi gelmiyor.

FATMA

Haydi haydi, sizinle başa çıkmak kolay değil... Ben varıp mutfağa gideyim....

HAYATİ

Güle güle teyze... Yemek yakın mı?

FATMA

Eh oldukça...

HAYATİ

Salata falan yapılacaksa yardım edeyim.

FATMA

Lüzum yok

(Çıkar)

ABDÜRRAHMAN

Hayati.

HAYATİ

Buyur ağa.

ABDÜRRAHMAN

Bu riyazetle aram hoş değil Hayati.

HAYATİ

Dayan ağa, başka çare yok.

ABDÜRRAHMAN

Dayanamayacağım.

HAYATİ

Dayanacaksın.

ABDÜRRAHMAN

Her tarafım titriyor. Bacaklarım tirit gibi... Gözlerim görmez oldu. Kafam bir hoş...

HAYATİ

Riyazet'te sabır ve ısrar şart ağa... İtikadını bozma. Bir hurmaya kadar çıktığın gün artık herşey sana ayân olacak. Dünya nimetleriyle edindiğin bu etler, bu yağlar tekmil eriyecek. Dedğim gibi sonunda bütün bir günde tek bir hurma yiyeceksin.

ABDÜRRAHMAN

Bizim hatun öleceksin diyor.

HAYATİ

Yokağa sen kolay kolay ölmezsin.

ABDÜRRAHMAN

Neden ölmem?

HAYATİ

Sende 40 gün değil, 80 gün idare edecek yağ var ağa.

ABDÜRRAHMAN

Hayati öğleye etli bulgur pilâvı varmış.

HAYATİ

Olur a...

ABDÜRRAHMAN

Hayati, yanında türlü de varmış, yağlı etlerle...

HAYATİ

Lokantalarda neler var ağa?..

ABDÜRRAHMAN

Hayati sonunda baklava varmış.

HAYATİ

Baklava ha... Olsun, dayan ağa... Sen nelere dayandın....

ABDÜRRAHMAN

Bende dayanacak kudret kalmadı Hayati...

HAYATİ

Başka çare yok ağa...

ABDÜRRAHMAN

Kalmadı... Bugün onuncu gün... Arpa ekmeği, zeytin, hurma... Ayaklarım boşluğa basıyor gibi... Ya midem, zavallı midem... Hayati bir başka mürşit bulsak.

HAYATİ

Bugüne kadar az mı dolandırıldık ağa... Az mı pararan gitti... Dünya namussuz dolu... Makinist Zeynel, Hüseyin Hoca, Uzun Hoca... Hangisi dolandırıcı çıkmadı? Kaç kurban kestik, kaç çukur açtık, kaç köprü yıktık... Hayır hayır artık iş başa düştü.

ABDÜRRAHMAN

Şeyh efendi ile görüştün mü?

HAYATİ

Görüşüm, evinde sana bir o da verecek.

ABDÜRRAHMAN

İtikâf için ben 40 gün karanlıkta kalamam Hayati.

HAYATİ

Niye kalamıyacakmışsın ağa?

ABDÜRRAHMAN

Korkarım Hayati...

HAYATİ

Korkar mısın?

ABDÜRRAHMAN

Çocukluğumdan beri karanlıktan ödüm patlar. Bi-

zim hatun arkamdan bakmasa geceleri su dökmeye gidemem.

HAYATİ

İşte bu olmadı.

ABDÜRRAHMAN

Ne ise bırak şimdi bunları. Dereboyundaki tarla işini Kara Eminoglu ile konuştun mu?

HAYATİ

Konuştum ağa, 3000 kâğıt veriyor.

ABDÜRRAHMAN

Çok az.

HAYATİ

Ben de az dedim amma daha fazla metelik vermem diye diretti.

ABDÜRRAHMAN

Pekâlâ yarın takrir veririz. Aman hatun duymasın.

HAYATİ

Söylemem ağa.

ABDÜRRAHMAN

Dur gidip sandıkta şunun tapusunu arayayım.

HAYATİ

Ara ağa...

ABDÜRRAHMAN

Biliyor musun Hayati, bundan başka yalnız iki tarla ile dört evim kaldı. Birkaç da hayvan...

HAYATİ

Sen sağol ağa...

ABDÜRRAHMAN

Hayati, son iki tarla ile dört ev...

HAYATİ

Yooo amma itikadını bozma...

ABDÜRRAHMAN

Benim itikadımı bozduğum yok Hayati, itikadım beni perişan ediyor.

HAYATİ

Sen fazla dünya kelâmı etmeye başladın ağa. Haydi bakalım tövbe de ve başla esmaya...

ABDÜRRAHMAN

Tövbe, tövbe, tövbe... Bürhetiye... Bürhetiye... Kerir... Kerir...

(Sadık odasına girer)

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Hayati, Saniye, Fatma)

SANIYE

(Odasından çıkarak) Hayati.

HAYATİ

Buyur abla.

SANIYE

Bana abla demesen olmaz mı? Sinirime dokunuyor.

HAYATİ

Peki demem abla.

SANIYE

Seninle birkaç dakika görüşmeliyim.

HAYATİ

Başüstüne, emret abla.

SANIYE

Off bırak bu merasimi, bu yanaşma ağzını.

HAYATİ

Bırakamam abla.

SANIYE

Niçin bırakamazsın?

HAYATİ

Biz böyle terbiye gördük. Böyle öğretiler bize, böyle alıştık.

SANIYE

Ne istiyorum, biliyor musun? Seninle iki dost, iki arkadaş, iki kardeş gibi konuşalım.

HAYATİ

Ben zaten seni kardeş bilirim abla. Gözlerim açık iken bir defa kötü gözle baktıysam sana gözlerim çıksın. İstersen çocukluğumuzda yaptığımız gibi kan kardeşi olalım. Toplu iğne ile parmaklarımızdan kan çıkarırız. Ben senin kanını emerim. Sen de dilini benim parmağımdaki kan damlasına değdirirsin. Sonra sen parmağını entarine, ben gömleğime sileriz, gider zıp zıp oynarız.

SANIYE

Şakayı bırak Hayati... Bir dakika... Gözlerim açık iken bir defa olsun sana kötü gözle bakmadım dedin. Demek uykuda iken...

HAYATİ

Oooo... Bilmem. Onun orasını rufailer karıştır.

SANIYE

Yani...

HAYATİ

Yani rüyalardan kimse mes'ul olamaz abla. Rüyalara herkes girer de kanun girmez.

SANIYE

Beni rüyalarında görüyor musun?

HAYATİ

Bana bak, sana alay lâzım galiba... Git işine Allasen.

SANIYE

Gayet ciddi konuşuyorum. Beni rüyalarında görüyor musun?

HAYATİ

Görüyorum diyeyim de beni defe koy değil mi?

SANİYE

Hayati, ben ciddi konuşuyorum.

HAYATİ

Vallahi ben çokluk rüya görmem abla, amma ne zaman esma çekip de Kleopatra'yı görmek istersem karşına sen çıkarsın. Amma tabii o kıyafette.

SANİYE

Hangi kıyafette?

HAYATİ

Kleopatra'nın kıyafetinde. Onun sarayında, altın bir taht üstünde, tüller ve sırma işlenmiş kumaşlar içinde... Çok boyalı, çok mücevherli... Sarı noktaların yaldızladığı çok iri elâ gözler... Sesin insanı büyülüyor. Tahtın iki yanındaki buhurdanlıklarla güzel kokan ağaç kabukları yanıyor. Bunların yanında seni yelpazeleyen birbirinden güzel cariyeler... Bazen bunun aksi de oluyor. Gündüz sana bakarken, bakarken Kleopatra gözümde canlanıyor. Sanıyorum ki sen o'sun veya o sensin.

SANİYE

Sana şaşacağın bir şey söylüyeyim mi Hayati, bu senin rüyada gördüklerin ile kitapların anlattıkları arasında tam bir benzeyiş var. Kleopatra'nın mücevher merakını, makyaja olan düşkünlüğünü, tüllerden çok hoşlandığını biliyoruz. Amma tipi hakkında fazla

bilgimiz yok. Tarihçiler bunu bize anlatmıyorlar. Onun için senin onu benim tipimde görmende bir fevkalâde-lik aramamak lâzım. Çünkü en yakınında ben varım.

HAYATİ

Hay Allah senden razı olsun abla... Enikonu ferahladım. Çünkü bayağı bayağı canım sıkılıyordu.

SANIYE

Niye? Beni Kleopatra gibi görmek sana o kadar ağır mı geliyor Hayati? Pek mi çirkinim? Rüyalarına giremiyecek kadar... Beni beğenmez misin?

HAYATİ

Böyle deme Allasen... Bak ben sana iki çift lâkırdı edeyim. Sen okumuş bir kızsın. Tarih Fakültesinde ne-sin... Asistan mı ne... Ben ise haylazın biri... İstanbul'da orta mektebe kadar geldik, onun da heyâmola ile ortasını bulduk. Ondan sonra Allahını seven beni tutma-sın. Amma sonra köpek gibi pişman oldum, o da baş-ka ya. Sürünüyoruz işte... Senin anlayacağın ben taa mağripteyim, sen maşrikde... Hiç pastacı dükkânları-nın önünde burnunu camekâna yaptıştırmış vitrinleri seyreden çocuklar gördün mü sen? Üstleri başları dö-külen veletler... Ha işte onlardan biri de benim.

SANIYE

Pastalar da ben mi oluyorum?

HAYATİ

Bir çuval inciri berbat ettin. Enayilik bende ki se-ni karşıma almış efkârlandığım zamanlardaki gibi ko-nuşuyorum. Haydi bırakalım bunları abla... Sen Kleo-

patra'dan bahset... Kitaplar başka ne diyorlar onun için?

Fatma mutfaktan çıkar, verandadan geçer)

FATMA

Baban nerede kızım?

HAYATİ

Sandık odasında.

(Fatma sandık odasına girer)

SANIYE

Ben Tarih Fakültesinde temizi Kleopatra ile verdim Hayati. Hakikaten ona dair çok eser okudum. Kleopatra coşkun bir aşk destanıdır. Ölümünden sonra bile bütün tarih boyunca erkekleri esir eden harikulâde bir varlık. Görüşünü de, sesinin ahengi de bir harika imiş. En âsi ruhları aşkına esir edermiş. Parlak bir şehvet bilgisi, korkunç bir zekâ, sihirli bir konuşuş... Fakat Hayati hepsi bu kadar mı sanıyorsun? Kleopatra yalnız bir aşk kadını mı idi sanıyorsun? Aynı zamanda büyük bir kraliçe idi. Sevmek için yalnız Romalı kumandanları seçti. Sezar, Antuan... Efemine tavırları ile Sezar'ın sevillecek nesi vardı? Ya iri yarı, kaba saba Antuan'dan başka etrafında sevillecek güzel erkek mi yoktu? Hayır hayır, Kleopatra kraliçesi olduğu Mısır'ı ve tahtını korumak istiyordu. Kleopatra büyük bir âşık değil, büyük bir aşk sanatkârı idi...

HAYATİ

Yaman karı imiş hülâsaikelâm... Üstüne düştüğüm kadar var.

SANIYE

Hayati inanıyor musun?

HAYATİ

Neye inanıyor muyum?

SANIYE

Onun mezarının burada olduğuna.

HAYATİ

Vallahi abla, benim bildiğim bu topraklarda yüzlerce seneden beri aranan üç şey var... Kleopatra'nın mezarı bir, Dârâ'nın kızının mezarı iki, Dârâ'nın hazine-si üç... Defineciler hep bu üç şeyi arıyorlar. Daha ötesine aklım ermez.

SANIYE

İyi amma Hayati, bu tarihi ve hakikatleri inkâr etmek olur. Kleopatra'nın mezarı İskenderiye'de Antuan'ın mezarı yanında.

HAYATİ

Bilmem, belki öyledir. Belki de bu Kleopatra başka Kleopatra'dır.

SANIYE

Bak bu nokta hakikaten mühim bir nokta. Tarihte 12 Kleopatra var. Bir kısmı Mısır, bir kısmı Suriye kraliçeleri. Bir kısmı da mitoloji kahramanı...

HAYATİ

Gördün mü?

SANIYE

Amma yine de Kleopatra denince akla altıncı Kleopatra geliyor

HAYATİ

Altı rakkamını pek severim. Tevekkeli değil, bana hep uğur getirir.

SANIYE

Bırak şimdi bu boş sözleri... Hayati babamı bu meraktan kurtarmalıyız.

HAYATİ

Hangi meraktan?

SANIYE

Kleopatra'nın mezarını aramak merakından.

HAYATİ

Elimde olan bir şey söyle, başüstüne...

SANIYE

İyi ama Hayati, ailenin bütün serveti elden gidiyor. Hepimiz matem içindeyiz. Anamı bu sefer 15 yaş ihtiyarlamış buldum.

HAYATİ

Bana bak abla seninle ciddi konuşalım. Evvelâ ben babanı bulmadım, baban beni buldu. Bugüne kadar beş on paradan, tütün, kahve parasından başka meteliğini almadım. Onu başkaları soydu ve soyuyor. Benim defineciliğim boğaz tokluğuna... Kör olası tabiatım, yapamıyorum. Vurgun vurmak elimden gelmiyor. Acıyor muyum, yoksa çok beceriksizim de punduna getirip yere vuramıyor muyum, bilmiyorum. Kimbilir belki de Kleopatra'dan korkuyorum.

SANIYE

Senin için bir şey söylemedim Hayati.

HAYATİ

Yani benim yapacağım, heybemi omuzlayıp, buradan sabahçı kahvelerine çıkmaktan ibaret... Bir başka defineci buluncaya kadar orada kemâlitantana ile ikamet buyurmak... İstersen senin için bunu da yaparım...

SANIYE

Peki bu mezarı daha çok arıyacak mısın?

HAYATİ

Belki de sonuna kadar.

SANIYE

Olmayacak dava.

HAYATİ

Hoşuma gidiyor, ne yapayım? Sanıyorum ki her gün gördüğümüz işlerden bambaşka bir iş görüyorum. Kendi gözümden ehemmiyetim büyüyor. Bir höyüğe, bir kayalığa, bir yamaca baktım mı idi dalıp gidiyorum. Gözlerim dumanlanıyor. Bu toprak veya kaya yarıyor, altında Kleopatra'nın mezarı... Altın bir lâhit'te uzanmış yatıyor... Bana gülümsüyor...

SANIYE

Hayati bunlar hülya...

HAYATİ

Biliyorum amma canına yandığının, o kadar tatlı ki... Dokunma, abla.

SANİYE

Hayati babamı bu yoldan çevirelim...

HAYATİ

Emret ne yapayım?

SANİYE

Birlik olup onu bu işten caydıralım.

HAYATİ

Mesleki prensiplerime aykırı amma yapalım. Fakat sanmam ki muvaffak olalım.

SANİYE

Bir kere deneriz.

HAYATİ

Kleopatra'yı o kadar aklına koymuş ki çıkartabilene aşkolsun. Ne yapacağız?

SANİYE

Ben bir çare bulacağım. Düşüneceğiz.

HAYATİ

Pekâlâ.

SANİYE

Söz mü?

HAYATİ

Başka çare var mı? Ya bu deveyi güdeceksin, ya bu diyardan gideceksin.

SANİYE

Yine mi gitmek lâkırdısı?

HAYATİ

Hayır hayır söz temsili... Nereye?

SANİYE

Odama gidiyorum. Sonra görüşeceğiz.

HAYATİ

Ben emre hazırım abla.

(Saniye odasına girer)

BEŞİNCİ MECLİS

(Hayati, Abdürrahman, sonra Abdullah hoca)

(Abdürrahman sandık odasından çıkar)

ABDÜRRAHMAN

(Hiddetle bağırarak) Ne halt eder ağanın beygiri...

Evde rahatım huzurum kaçtı. Herkes beni takip eder, beni gözetler. Mutfaktaki kadının sandık odasında işi ne? Elbet benim arkamdan geldi.

HAYATİ

Yok ağa tesadüf olacak.

ABDÜRRAHMAN

Tapuyu da alırım, kafa kâğıtlarının da alırım, ne istersem alırım. İstersem bir kibrit ile bu evi de yakarım.

HAYATİ

Yaparsın ağa, hiddetlenme.

ABDÜRRAHMAN

(Kapiya hücum edip bağırarak) Evet bir kibrit ile bu evi de yakarım. Ev benim yakarım. tarla benim satarım. Kim karışır, kimin haddine? Soruyorum kimin haddine?

HAYATİ

Kızma ağa, sakın ol.

ABDÜRRAHMAN

(Takatı tükenmiş, ayakta sallanarak) Hayati.

HAYATİ

Buyur ağa.

ABDÜRRAHMAN

Hayati, ben fena oluyorum.

HAYATİ

Yapma ağa, kendini bırakma.

ABDÜRRAHMAN

Hayati başım dönüyor. Gözlerim kararıyor. Beni bir yere oturt.

HAYATİ

Gel ağa, gel gel şöyle sedire otur.

ABDÜRRAHMAN

Hayati.

HAYATİ

Buyur ağa.

ABDÜRRAHMAN

Bana biraz yiyecek bir şey... Tükeniyorum.

HAYATİ

Oruçsun ağa.

ABDÜRRAHMAN

Şey, su diyecektim. Boğazım kurudu.

HAYATİ

Su da orucu bozar ağa... Amma istersen vereyim.

ABDÜRRAHMAN

Of... Of... Ben zaten ölüp gideceğim, sen cenazemde tabutun kapağını açıp oruç diye sesleneceksin... O halde bir gazete falan bul da beni rüzgârla Hayati... Rüzgâr da orucu bozmaz ya... Bitiyorum, ölüyorum... offf.

(Hayati bir gazete parçasile yelpazeler)
(Fatma sandık odasından çıkarak aşağı iner,
mutfığa girer)

ABDULLAH

(Sokak kapısından girer, ilerler. Başını kaldırıp verandaya bakar) Selâmünâleyküm...

HAYATİ

(Şaşkın) Aleykümüsselâm...

(Hayati yelpazelemeyi bırakır. Abdürrahman elini tutar ve sallar)

ABDÜRRAHMAN

Abdürrahman ağa içinizde hanginiz?

HAYATİ

Bu...

ABDÜRRAHMAN

Ben... Müslüman sen nereden çıkıp geldin?

ABDULLAH

Adım Abdullah... İlim ve fazlımızdan ötürü bize büyük hoca derler. Bize zahir ve ayan olmayan şey yoktur.

ABDÜRRAHMAN

(Gönülsüz) Ya memnun oldum. Sokak kapısı açık mı idi hoca, buraya nasıl geldin?

ABDULLAH

Ulemayi havâs ve meşayihî kirama kapalı kapı olur mu behey cahil... Behey nâdan...

HAYATİ

Vay vay vay, pek yüksekte atıyor.

ABDÜRRAHMAN

Gel buyur bakalım. Otur... Emret...

ABDULLAH

Ben biraz namizaç görürüm.

ABDÜRRAHMAN

Sorma hocam. Bitkinim bitkin. Başım dönüyor, gözlerim kararıyor. ellerim ayaklarım uyuşuyor.

ABDULLAH

İsabeti ayn ve suinazar.

ABDÜRRAHMAN

Olabilir amma...

ABDULLAH

Veya tasallutucin'e müptelâsın.

ABDÜRRAHMAN

Onu bilmem, ancak...

ABDULLAH

Veya maddi ve manevi emrazı muhtelif.

ABDÜRRAHMAN

Bu defa doğru olsa gerek.

ABDULLAH

Başta desem, değil... Karında desem, değil... Belki mide?

ABDÜRRAHMAN

Evet mide... Nasıl da bildi.

HAYATİ

Neyi bildi?

ABDULLAH

Sükûuuuuut... (Ellerini açıp bağırarak) Ya şâfi...
Elif elif elif... Ya kâfi... Elif elif elif... Ya muafî...
(Abdürrahman'a yaklaşıp üfler)

ABDÜRRAHMAN

Hayati biliyor musun, kendime geliyorum.

HAYATİ

Aman ağa, ne çabuk?

ABDULLAH

(Hayati'yi işaretle) Kim bu?

ABDÜRRAHMAN

Adamım. İyi çocuktur. Define işlerinden anlar.

ABDULLAH

Ya... Bana tahir bir mahâl gösterin. Bu şifânın sürekli olması için dua ve niyaz lâzım. Tahareti kâmile içinde hulûsu kalb ve itikadı tam ile niyaz... Sende yalnız maddi ve manevi emrazı muhtelif yok ,sen isabeti ayn ve suinazara uğramışsın. Bana tâhir bir mahâl gösterin.

ABDÜRRAHMAN

Göster.

HAYATİ

Şu sedire buyur hocam. Temizdir.

(Abdullah oturur, gözlerini kapar, tesbîh çekip mırıldanır. Hayati ve Abdürrahman onu seyredeler)

HAYATİ

Bu da nereden çıktı başımıza be...

ABDÜRRAHMAN

Yooo böyle konuşmaktan seni menederim. Nefesi çok kuvvetli. Belki Allah gönderdi onu bize, istifade ederiz.

HAYATİ

Ağa sen kenzülhavasdaki kıyafetnameyi bilir misin?

ABDÜRRAHMAN

Bilirim.

HAYATİ

Şu herife bak... Ne kadar çok ve sık saçları var... Fehim ve idrak noksanına delil.

ABDÜRRAHMAN

Amma başı büyük... Akıl ve zekâ çokluğuna alâmet.

HAYATİ

Siyaha çalan beniz... Karasarı... Hilekârlık belirtisi.

ABDÜRRAHMAN

Yok yok ona esmer derler. Sevimli ve iyi huylu ol-

ması gerek. Hem bak ağzı ne kadar büyük... Kuvvet ve şecaata bürhan...

HAYATİ

Büyük amma eğri... Uğursuz ve talihsiz demek... (Yanına yaklaşp uzaklaşarak) Ay ay bak bak ağa... Ne iri dişleri var, fenalık etmeye inhimâk... Ense ik karış, demek budala... At suratı gibi uzun yüz... Demek yalancı... Düşük omuzlar... Demek sefih ve rezil...

ABDÜRRAHMAN

(O da yaklaşp uzaklaşarak) Evet amma gözleri büyük, demek zarafeti ahlâk ve tabiat sahibi, sesi kalın, demek sahibi himmet...

HAYATİ

Göğsü kıllı alâmet kesreti şehvet...

ABDULLAH

(Gözlerini açınca ikisi de uzaklaşırlar) Yaklaş ağa.

ABDÜRRAHMAN

Başüstüne.

ABDULLAH

Teheş... Teheş... Neheş... Neheş... Kehel... Kehel... Mâreş... Mâreş... Yâreş... Sûrüş... Sûrüş... (Nefesini yüzüne üfler) Nasıl buluyorsun kendini şimdi?

ABDÜRRAHMAN

(Yüzünü silerek) Şey... Mükemmel...

ABDULLAH

Alâ... Nefesim mücerrebdir. Çok hafif ve serin derler.

HAYATİ

Bahar rüzgârları gibi. Biraz da rutubetli...

ABDÜLLAH

Sukûut.

ABDÜRRAHMAN

(Hayati'ye hiddetle) Sukût... Sağol hocam... Bir emrin mi vardı? Başüstüne.

ABDULLAH

Abdürrahman ağa.

ABDÜRRAHMAN

Buyur.

ABDULLAH

Gönül gözile baktım Abdürrahman ağa sana, çok yüreğim yandı. Varayım gideyim konuşayım dedim.

ABDÜRRAHMAN

Daha evvel görüşmüş müydük hocam? Affet, hatırlayamadım.

ABDULLAH

Münkir, dinsiz, cahil... Bizim gibi ehlikemâle seni uzaktan görmek için daha evvel tanımak mı lâzım?

ABDÜRRAHMAN

O da doğru ya... Affet hocam...

ABDULLAH

Gönül gözile baktım dedim.

ABDÜRRAHMAN

Haklısın.

HAYATİ

Eyyy... Sonra.

ABDULLAH

Sükût...

ABDÜRRAHMAN

Sükût...

ABDULLAH

Halin kötü Abdürrahman ağa... Halin kötü... İstihareye yattım ve seni ayan beyan, vuzuhla gördüm. Herkes seni hazine bulmuş sanır, halbuki sen çöp bile bulamadın. Öğle değil mi söyle...

ABDÜRRAHMAN

Aman Yarabbi nasıl da biliyor. Bu adam keramet sahibi.

ABDULLAH

Çok emekler verdin, çok paralar harcadın. Çok eziyet çektin. (Hayati'yi işaretle) Böyle cühelâ elinde eridin bittin. (Hayati bir iskemle kapmak ister) Neticede hâibi hâsir, tehî dest kaldın.

ABDÜRRAHMAN

Ne kadar doğru...

ABDULLAH

Hangi köy, hangi kasabaya gitsem senin hazine bulduğunu söylerler. Gönül gözile baktım. Acıdım hâline... Varayım, şu Kleopatra'nın mezarını bulayım, vereyim Abdürrahman ağaya... Sevinsin müslüman, sevin-sin fakir, çok çekti, çok malı gitti dedim, kurtulsun şu sefaletten, sattığı bütün mallarını geri alsın dedim.

ABDÜRRAHMAN

Yarabbi ne güzel konuşuyor, beni olduğum gibi biliyor. Kulun kurbanın olayım hocam... Ver elini öpeyim...

HAYATİ

Dur bakalım ağa, bunda bir iş var.

ABDULLAH

Sükût...

ABDÜRRAHMAN

Sükût...

ABDULLAH

Bütün kuvvetimi topladım. Riyazete yattım, gün gelip vakit tamam olunca geldim yanına...

ABDÜRRAHMAN

Ah hocam ,demek seni Allah gönderiyor.

ABDULLAH

Elbet... Şüphe mi edersin?

ABDÜRRAHMAN

Demek Kleopatra'nın mezarını bulacaksın bana?..

ABDULLAH

İman kuvvetile yapılmayacak şey yoktur. Velâkin evvelâ matlup olan şeyin mümkünü husul olması lâzımdır. Saniyen matlup olan neyse anın için niyet etmek şarttır. Salisen icrada kusur olmamak gerektir. Rabian sıdkı hûlûs ve itikadı tam elzemdir. Sende bu dört şarttan biri noksandı Abdürrahman ağa... Onun için muvaffak olamadın.

ABDÜRRAHMAN

Belki... Belki... Mademki sen söylüyorsun hocam.

HAYATİ

Fakat bize şimdiye kadar ne hocalar geldi. Ne yaptılarsa onlar yaptılar.

ABDULLAH

İtikadı tam lâzım dedim. İşte buyur. Gördün mü Abdürrahman ağa? Niçin Kleopatra'nın mezarını bulamadın, gördün mü? Herşeyin başı itikat... İtikadı tam...

ABDÜRRAHMAN

Doğru... Çok doğru... Kes sesini Hayati.

HAYATİ

Peki ağa.

ABDULLAH

Her definenin sahibi olan bir ruh vardır; Abdürrahman ağa. Bu ruh o defineyi bekler. O defineye tecavüzleri meneder. İnsanlar ya arslan, ya yılan, ya boğa şeklinde görünür. İnsanları defineye yaklaştırmaktan alıkor. Onları parçalar, onları sokar, onları boynuzlar.

ABDÜRRAHMAN

Aman Yarabbi.

ABDULLAH

Meğer ki defineye yaklaşan ulûmu mektumeye 67 şubesele sahip ola... Meğer ki ehliiman ola... Meğer ki itikadı tam ve hulusu kalb ile riyazet'te buluna...

ABDÜRRAHMAN

Ne güzel konuşuyor.

ABDULLAH

Sen hiç rizayette bulundun mu?

ABDÜRRAHMAN

Elyövm riyazetteyim hocam.

ABDULLAH

Ya oruç?

ABDÜRRAHMAN

Orucum hocam.

ABDULLAH

Ya esmayı celile?

ABDÜRRAHMAN

O da var hocam...

ABDULLAH

Ya itikâf?

ABDÜRRAHMAN

Onu da yapmaya hazırlanıyorum.

ABDULLAH

Nasıl yapacaktın bakayım?

ABDÜRRAHMAN

Karanlık ve tahir bir mahâlde ses işitmeksizin ve dünya kelâmı etmeksizin 40 gün tövbe ve münacat...

ABDULLAH

İtikâfda ne üzerinde oturaktın?

ABDÜRRAHMAN

Bilmem, bunu düşünmedim.

HAYATİ

Temiz bir hasır üstünde.

ABDÜRRAHMAN

Temiz bir hasır üstünde imiş.

ABDULLAH

Peki hasırın altında ne bulunacaktı?

HAYATİ

Bilmem... Toprak...

ABDÜRRAHMAN

Herhalde toprak...

ABDULLAH

Asla ve kat'a... Toprak değil... Kalburlanmış temiz kül gerek... Gördün mü Abdürrahman ağa, hüsrânın ikinci sebebi bu... İcrada kusur...

ALTINCI MECLİS

(Evvekiler, sonra Saniye, sonra Fatma)

(Saniye odasından çıkar ve merdivene doğru yürür)

ABDÜRRAHMAN

Saniye... Saniye diyorum kız.

SANIYE

Buyur baba.

ABDÜRRAHMAN

Nereye?

SANIYE

Komşu Emine hanımlara şu kitabı bırakıp döneceğim.

ABDÜRRAHMAN

Buraya bak birağ.

SANIYE

Peki baba.

ABDÜRRAHMAN

İşte benim kızım hocam.

ABDULLAH

Maşallah...

ABDÜRRAHMAN

(Saniye'ye) Hoca Abdullah efendi hazretleri, var elini öp.

SANIYE

Fakat baba.

ABDÜRRAHMAN

Ha anladım sen el öpmezsın değil mi? (Abdullah'a) Mektepli, mektepli... El öpmezler bunlar... Utanmasalar büyüklerine kendi ellerini öptürürler.

ABDULLAH

Hasnâ, ranâ, alâ... Bir meleşin elini ve hatta ayağını öpmekte hiçbir beis yoktur hazret. Sevaptır bile. (Ayağa kalkıp kıza doğru yürürken)

HAYATİ

Hoca.

(Abdullah hoca durur, Hayati'ye bakar)

ABDULLAH

Bir şey mi var hazret?

HAYATİ

Hiçbir şey yok hazret.

SANIYE

Ben artık gidebilir miyim?

ABDÜRRAHMAN

Sen bilirsin... Git bakalım.

(Saniye aşağı iner, sokak kapısından çıkar. Fatma mutfak kapısında gözükür. Yukarıya seslenir)

FATMA

Hayatı.

HAYATİ

Buyur teyze.

FATMA

Gel de biraz yardım et bana. Şişede zeytinyağı bitmiş, şu tenekeyi aç.

HAYATİ

Peki teyze. (gider)

ABDÜRRAHMAN

İtirâfdan bahsediyorduk hocam. Kitaplarda bunun bütün şeraiti yazılı. Velâkin buyurduğunuz kayıtlı görmedim.

ABDULLAH

Vardır, nazardan kaçmıştır.

ABDÜRRAHMAN

Buyurun, bakalım. Şurada odada kitaplar...

ABDULLAH

Bakalım.

(Mutfaktan açılan tenekenin gürültüsü gelir. Abdullah sedirden kalkar. Tesbihini orada unuttur. Beraberce Abdürrahman'ın odasına girerler)

YEDİNCİ MECLİS

(Hayati, Saniye, Abdullah, Abdürrahman)

(Hayati mutfaktan çıkar. Elinde sabun, yağlanan ellerini çeşmede yıkar. Bu sırada Saniye sokak kapısından girer)

SANIYE

Hayati.

HAYATİ

Yine ne var abla?

SANIYE

Ne yapıyorsun?

HAYATİ

Görüyorsun ya... Tenekeyi açarken ellerim yağlandı, yıkıyorum.

SANIYE

Ben çareyi buldum Hayati.

HAYATİ

Ne çabuk.

ABDULLAH

(Oda'dan çıkarak) Tesbihim.

(Aranır, bulur. Bu sırada Saniye ile Hayati'-

nin mükâlemesini iştir, verandanın parmaklığına ilerleyerek, aşağı bakar)

SANIYE

Şimdi bak, babamı karşımıza alsak da gel vazgeç bu definecilikten desek, yanılıyorsun seni dolandırıyorlar, Abdullah hoca da dolandırıcının biri desek eminim hiçbir tesiri olmaz.

HAYATİ

Ben de böyle düşünüyorum.

SANIYE

Amma bizim yerimize Kleopatra bu işi yapsa...

HAYATİ

Efendim?

SANIYE

Kleopatra babamın karşısına çıksa da «mezarım burada değil, beyhude yere arama» dese.

HAYATİ

Kerem buyur kavrayamadım.

SANIYE

Acele etme, anlatacağım. Karanlık bir gece tasavvur et... Babam uykudan uyandırılıyor, şuraya verandaya geliyor. Bakıyor bahçede bir hayal... Kleopatra'nın hayali... Yarı karanlık içinde belli belirsiz... Başında taşı, sırtında tüller... Hayati kavrayamadın mı?

HAYATİ

Ha bu tiyatro gibi bir şey be abla... Hay Allah...

Vay canına, abla vallahi sen yaman kızsın. Dur dur bakayım. Ama niçin olmasın? Sen zaten Kleopatra'ya benzersin... Eh bak bu bir çare... Belki de tesirli bir çare...

SANIYE

Ben de öyle sanıyorum.

HAYATİ

Hani senin dediğin gibi denemeğe değer... Amma Kleopatra gibi giyinmek lâzım.

SANIYE

Ben hepsini hazırlıyacağım.

HAYATİ

Bir de onun ağzından lâkırdılar düzmek lâzım.

SANIYE

Onu da yapacağım.

HAYATİ

Hay Allah kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi.

ABDÜRRAHMAN

(Odadan çıkarak) Buyur hocam buldum.

ABDULLAH

Geliyorum mirim (odaya girerler)

SANIYE

Amına Hayatî Kleopatra ben olmayacağım.

HAYATİ

Ya kim olacak?

SANIYE

Sen olacaksın.

HAYATİ

Efendim?

SANIYE

Sen olacaksın.

HAYATİ

Soğuk şakaları bırak Allasen. Çıldırdın mı sen?

SANIYE

Bak dinle...

HAYATİ

Canım bunun dinlenecek ne tarafı var?

SANIYE

Hayatı benim için...

HAYATİ

Amma abla fedakârlığın da bir derecesi var... Zenne diye memlekette adım çıkar. Daha kötü şeyler de düşünenler olur. Canım olacak dava değil... Sesim de ne büyüleyici sestir ya... Abdürrahman ağa. bu Kleopatra kılıkli denizli horozu nereden çıktı derse ne yaparsın? Sen niye olmuyorsun?

SANIYE

Bak dinle, ben herşeyi düşündüm, Hayati. Sen

Kleopatra olacaksın, amma ben konuşacağım. Sen Sirano diye bir piyes gördün mü tiyatroda?

HAYATİ

Benim tiyatroya pek az gitmişliğim var.

SANIYE

Tıpkı Sirano'da olduğu gibi meydana sen çıkacaksın, ben şu verandanın altına çekileceğim ve senin namına konuşacağım.

HAYATİ

İyi ya mademki sen konuşacaksın, meydana da sen çıkıversene...

SANIYE

Canım Hayati düşünsene, ses benim sesim, boy benim boyum, hareketler benim hareketlerim... Olur mu öyle şey? İnsanın kanması için aptal olması lâzım...

HAYATİ

Abla... Yok, hayır bir türlü aklım almıyor. Gazete müvezziliği yaptım, elektrik tahsildarlığı yaptım, tramvay biletçiliği yaptım, burada arzuhâlcilik ettim, şimdi de defineciyim. Anıma doğrusu Kleopatra'lık yapmak aklıma gelmedi. Bu suratla...

SANIYE

Karanlığı ve makyajı unutma Hayati.

HAYATİ

Ne olursa olsun.

SANIYE

Hayati benim hatırım için...

HAYATİ

Dur hele dur dur bir düşünelim. Hemen ha denecek bir iş değil bu... Yahu Kleopatra'dan bana söz işittireceksin. Ben bu herif gibi olsaydım, yirmi sene evvel intihar ederdim diyecek kadın.

SANIYE

Ben gidiyorum Hayati... Tamam, meraklanma, herşeyi hazırlıyacağım.

(Saniye merdivenleri çıkarak, odasına girer)

SEKİZİNCİ MECLİS

(Abdürrahman, Abdullah, Hayati)

(Abdullah ve Abdürrahman odadan çıkarlar-ken Hayati de onlara iltihak eder)

ABDÜRRAHMAN

Demek hocam, Kleopatra'nın mezarını göstereceksin bana.

ABDULLAH

Allahın iznîkeremile,

ABDÜRRAHMAN

Ne zaman?

ABDULLAH

Ne zaman mı? Evvelâ senin burcunu ve yıldızını bulmak gerek.

ABDÜRRAHMAN

Neler biliyor, Hayati, neler biliyor.

ABDULLAH

(Cebinden kâğıt ve kalem çıkararak) Ya Abdür-rahman, şu kâğıda validenin ismini ve kendi adını tahrir et.

ABDÜRRAHMAN

Başüstüne hocam.

ABDULLAH

Şimdi ebceet hesabile yekûn et.

ABDÜRRAHMAN

Bilmem ki, bu hesabı ben bilmem.

ABDULLAH

Cahil, ver bana... Dal 4... Lâm 30, Be 2... Rı 200... A I... (içinden hesaba devam ettikten sonra) yekûn 612... Hasıl yekûndan 12 çıkınca 6 kalır. Abdürrahman ağa unutma senin burcun sümbule, yıldızın utarid... Tabiatı hâkî, dostu akreb, düşmanı kavs... Burcunun ayı Ağustos. İmdi şehri Temmuzdayız. Yıldızın Utarid olduğuna göre eyyamı haftadan Çarşamba Utarid'e mensuptur. O halde gelecek ayın ilk Çarşamba günü niyetin husul bulacak.

ABDÜRRAHMAN

Ya Rabbi ne büyük müjde... Hocam ver elini öpeyim.

HAYATİ

Çayı görmeden paçaları sıvama ağa.

ABDULLAH

Sükût...

HAYATİ

Yio amma fazla gelirsin. Ben ne zaman ağzımı açsam sükût diyorsun. Cinlerimi başıma çıkartma benim, karışmam.

ABDÜRRAHMAN

Sükût... Hayati, hoca efendi sükût diyor.

ABDULLAH

Sükût...

ABDÜRRAHMAN

Demek bir ay sonra ilk Çarşamba...

ABDULLAH

Allahın izni ile bir ay sonra ilk Çarşamba. Velâkin bu zaman zarfında ervah ile münasebet, yani teshiri ervah lâzım... Bir miktar ceylan derisi, bir miktar misk ve safran ve bir miktar ipek kumaş, cam bir kap, bir miktar muşamba, bir sürahi, bir miktar gül suyu, bir gümüş lâvha, bir miktar altın varak, bir miktar menba ve yağmur suyu, bir miktar çivi ve kâfuru ve balmumu iktiza eder.

HAYATİ

Bir de dükkân tedarik edince ektar levhasını asıp alışverişe başlarız. Bunlar ne be?

ABDÜRRAHMAN

Sükûuuut... Hocam, bunları sen al.

ABDULLAH

Elbet te ben tedarik edeceğim.

ABDÜRRAHMAN

İşte sana para.

HAYATİ

Ağa, ihtiyatlı ol. Paranı saçma.

ABDÜRRAHMAN

Sen karışma... Al al hocam...

ABDULLAH

Şu cebime koy.

HAYATİ

Anlamıyor musun, yan cebime koy diyor.

ABDULLAH

Zira biz ulemayı havâs ve meşayihi kiram dünya malına el sürmeyiz. Hiçbir menfaatta gözümüz yoktur. Hiç kimseden para kabul etmeyiz.

ABDÜRRAHMAN

Elbette hocam...

HAYATİ

Hocanın aldığı yalnız masraf canım...

ABDÜRRAHMAN

Oh oh oh demek hocam önümüzdeki ay...

ABDULLAH

Amma o zamana kadar oruç lâzım.

ABDÜRRAHMAN

Vayyyy... Ben mi tutacağım?

ABDULLAH

O zamana kadar riyazet lâzım.

ABDÜRRAHMAN

Riyazete ben mi gireceğim?

ABDULLAH

O zamana kadar dua ve münacat lâzım.

ABDÜRRAHMAN

Onu da ben mi yapacağım?

ABDULLAH

Bana arasıra itikâfa çekilmek için bu evde bir oda.

ABDÜRRAHMAN

Başüstüne.

ABDULLAH

Müritlerim için hiniiktizada bir sofrâ.

ABDÜRRAHMAN

Başüstüne.

ABDULLAH

Masarif için nukut?

ABDÜRRAHMAN

Tabii... Bu kadar mı?

ABDULLAH

Dur... Oda tahir olmak gerek.

ABDÜRRAHMAN

Elbet.

ABDULLAH

Amma sakın olmak gerek.

ABDÜRRAHMAN

Şüphesiz.

ABDULLAH

Amma gün ışığından mahrum olmak gerek.

ABDÜRRAHMAN

Biliyorum, kapkaranlık olacak.

ABDULLAH

Elbet orucu da ben tutacağım, riyazete de ben gireğim, dua ve münacatı da ben yapacağım.

ABDÜRRAHMAN

Varol hocam. Ver elini öpeyim.

ABDULLAH

Behey gafil şuna buna inanıp bugüne dek bu işleri sen gördün de ne çıktı? Dekayiki umur ve hafayı esrardan hangisine muttali oldun? Bunun için sadık niyet ve hâşi kalp lâzım.

ABDÜRRAHMAN

Mutlaka.

ABDULLAH

İtikadı tam lâzım.

ABDÜRRAHMAN

Doğru...

ABDULLAH

Teveccühü mutlaka lâzım...

ABDÜRRAHMAN

Hocam ver elini öpeyim. O halde bana ne oruç, ne riyazet, ne itikâf lâzım...

ABDULLAH

Doğru söylersin.

ABDÜRRAHMAN

Duydun mu Hayati, duydunuz mu müslümanlar? Artık ne oruç, ne riyazet, ne itikâf (**merdivene hücum edip**) Hatun... Hatun... Hatun diyorum yahu. Hoca efendiye bir oda... Bana da pilav, türlü ve baklava... Kocaman bir sini. Hepsinden çok çok koy... Yok koyma dur. Baklava tepsisini getir, pilav tenceresini getir... Türlü tenceresini getir... Bütün tencereleri buraya getir.

P E R D E

İKİNCİ PERDE

(Aynı dekor, vakit akşam ile yatsı arası. Akşam yemeği henüz yenmiştir. Verandada ve birinci katta merdivenin başında iki çıplak elektrik ampulu ortalığı aydınlatır. Fatma ve Saniye mutfaktadırlar. Abdürrahman ağa odasına çıkmıştır. Hayati sokaktadır. Riyazete çekilmiş olan Abdullah hoca da kendisine tahsis olduğu anlaşılan odasında bulunmaktadır. Evin içinde fevkalâde bir vak'a olduğunu anlatan acaip bir sessizlik hüküm sürmektedir. Havada boğucu bir sıcak vardır. Bu yüzden olacak Hayati ceketini bahçe duvarındaki çivilerden birine asmış, sokağa gömlek ile çıkmıştır.)

BİRİNCİ MECLİS

(Abdullah, sonra Fatma, sonra Saniye)

(Perde açıldığı zaman sahne boştur. Abdullah hoca odasından çıkar. Gürültü etmemeye çalışarak ahşap merdivenden aşağı iner. Etrafına bakınır. Sonra Hayati'nin ceketine doğru ilerler. Kendi cebinden aldığı bir şeyi Hayati'nin cebine koyar.)

ABDULLAH

Fatma hanım... Hemşire...

FATMA

(Mutfaktan çıkarak) Buyurun hoca efendî.

ABDULLAH

Hamuru küle gömdünüz değil mi?

FATMA

Gömdük hoca efendi...

ABDULLAH

Benim tarifim üzerine yaptınız sanırım?

FATMA

Evet hoca efendi.

ABDULLAH

Unu dolaptan bakire kızımız aldı değil mi?

FATMA

Evet hoca efendi.

SANIYE

Yani ne çıkacak bundan anlamıyorum.

ABDULLAH

Eazim ulemayı havasından şeyh Ahmet hazretleri-nin keşfi sârik için tavsiyeleri bu merkezde... Hanede un varsa andan bir azını bakire bir kız yerinden alır. Bu un tuz kqnulmayarak hamur yapılır. Sonra kül pide-si gibi bir şey yapılp kızgın küle gömülür. Badehu lüzumu kadar parçalara takdim olunarak her parçası üzere-ne duası yazılır. Ve maznunlara verilir. Artık kabil değil lokmasını yutamaz.

SANIYE

Saçma.

FATMA

Saniye.

SANIYE

Anne, sen mücevherlerinin çalındığını iyi biliyor musun?

FATMA

Bilmez olur muyum?

SANIYE

Sakın bir yere kaldırmış olmayasın?

FATMA

Hayır her zamanki yerinde idiler. Konsolun gözünde... Elimi bile sürmedim.

SANIYE

O halde tut kelin perçeminden... Bu eve son günlerde girip çıkmayan kalmadı ki... Tekkeye döndü ev Hoca efendinin bir sürü müridi.

FATMA

Hayır hayır Saniye, bu iş olduysa bu sabah oldu. Dün gece yerlerinde duruyorlardı.

SANIYE

Muhakkak mı?

FATMA

Tabii.

SANIYE

Demek bugün eve hiçbir yabancı gelmediğine göre hırsız içimizden biri...

ABDULLAH

Öyle olmak gerek.

SANIYE

Muhakkak mı?

ABDULLAH

Şüphesiz... Kat'î...

SANIYE

O halde pek meraklı bir tecrübe... Bakalım ne netice verecek. Hayatı nereye gitti anne?

FATMA

Yemekten evvel şöyle biraz kahveye çıktı. Çok kalmaz gelirim dedi. Hâlâ gelmedi. Bak derbeder çocuk, ceketini de burada bırakmış... Of ne sıcak değil mi?

SANIYE

Evet çok sıcak...

ABDULLAH

Hamur pişti mi dersiniz Fatma Hanım?

FATMA

Herhalde pişmiştir.

ABDULLAH

O halde getirin de hazırlığımızı itmam edelim. Ben

gidip odamda bir müddet dua ve niyaz edeyim. Sonra da hokka ve kalem getireyim. Küçük bir tepsi ve bir bıçak isterim. Gerek bunları, gerekse pideyi mutfaktan bakire kızımız alsın.

(Abdullah merdivenlerden çıkar)

SANIYE

Anne haydi babam saflığından kanıyor, amma sen bu yobazın saçmalarına nasıl inanıyorsun?

FATMA

Dur, bakalım...

SANIYE

Yok, dur bakalım deme... Bunda bir iş var. Demek bu külle karışık acaip şeyi midem kabul etmez de yiye-mezsem hırsız beni mi olacağım?

FATMA

Öyle şey mi olur canım?

SANIYE

Anne ben yarın Ankara'ya dönüyorum. Bu çatı altında yaşamaman artık bence imkânı kalmadı.

FATMA

Daha geleli onbeş gün oldu Saniye.

SANIYE

Beni okutun, kafam müsbet bilgilerle dolsun, sonra geleyim, burada insanların Orta Çağ'da bile inanmakta güçlük çekecekleri şeylere inanmaya mecbur tutulayım.

Yok efendim, herşeyin bir haddi var. Evi softalar, yobazlar istilâ etmiş. Herkes işi gücü bırakmış, cin peri masallarile meşgul.

FATMA

Amma kızım sen de biliyorsun ki hayatta hiçbirimizin anlamadığı birçok şey var.

SANIYE

Anne ne oldu sana, sen böyle geri kafalı değildin. Beni babam değil, sen okuttun. Senin istek ve ısrarın üzerine babam beni mektebe yolladı. Şimdi ne oldun?

FATMA

Ben babanâ elimden geldiği kadar karşı koydum kızım. Amma işte o kadar. Yani ne istiyorsun, ayrılıyımı mı ondan?

SANIYE

Onu demedim.

FATMA

Evet amma bu işin ucu oraya varır. Herkesin bir yetiştiriliş tarzı var kızım. Bizim aldığımız terbiyede erkeğe itaat edilir. Hata yapar, sevap işler, amma gemiyi o götürür. Kadın bir eve girdi mi onun oradan ancak ölüsü çıkar.

SANIYE

Bu kadınlık değil anne, bu esaret:..

FATMA

Kızım, evlâdım, kabul... Ben esarete razı isem, bundan memnunsam sana söyleyecek söz kalır mı?

SANIYE

Fakat anne, aile iflasa gidiyor. Yarın beş parasız kalacaksınız. Benim üniversiteden aldığım maaş ne kadar. Hepsini size yollasam bile bu evin ihtiyacının dörtte birine yetişmez.

FATMA

Öyle şey olmaz.

SANIYE

Hele bu Abdüillah hoca yok mu? O herşeye tuz biber ekti. Bu evde yerleşti kaldı. Ev günlük kokularile kiliselere döndü. Her odadan arapça, ibranice dua, ilahî sesler yükseliyor. Ortalıkta herşeye hakim yalnız Abdülh hoca var. O arzu ediyor, o emrediyor. O kumanda ediyor. O mütemadi para talepleriyle bize son darbeyi indirmeye hazırlanıyor. Haydi babama itaat eder görüneyim, babamdır, amma elin kara cahil, hilekâr softasına ne diye itaat edeyim?

İKİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Abdürrahman, sonra
Abdullah hocanın sesi)

(Abdürrahman odasından çıkmış, verandadan
mükâlemenin son kısımlarını duymuştur.)

ABDÜRRAHMAN

Elbette edeceksin. O kara cahil dediğin mübarek zat, ilimde seni beni topumuzu suya götürür de susuz getirir. İki buçuk frenkçe kelime öğrendin, dudaklarına kırmızı sürmesini, terlikle sokakta gezmesini, erkekler

arasında yaşayıp kırıltmasını belledin diye bizi beğenmez de kendini âdem mi oldun sanırsın düdüğüm.

SANİYE

Fakat baba...

ABDULLAH'IN SESİ

Tûletaymış... Tûletaymış... Bekûş... Bekûş... Hüyetayta... Hüyetayta...

ABDÜRRAHMAN

O cahil dediğın Abdullah hoca, hafayayı âlem ve esrarı kâinata vakıf bir muhterem, bir mübarek, bir büyük zat... Ona dil uzatmak senin ne haddine...

ABDULLAH'IN SESİ

Tûletaymış... Tûletaymış... Bekûş... Bekûş... Hüyetayta... Hüyetayta...

FATMA

Sus kızım, cevap verme... Efendi yetişir.

ABDÜRRAHMAN

Yok yetişmez... Elbet bu evde o kumanda edecek. Elbet o arzu ve emredecek. Elbet o bizi dilediği yere götürecektir. Çünkü necat, halâs, arzu ve murada nâil olma yolu bu yol... O geldiğinden beri evimiz nur doldu. Kalbimizi ümit ve neş'e kapladı. Bak bakalım şu ulvî, şu uhrevî sese kulak ver. Ne diyor?

ABDULLAH'IN SESİ

Tûletaymış... Tûletaymış... Bekûş... Bekûş... Hüyetayta... Hüyetayta...

ABDÜRRAHMAN

Ne diyor, diyorum.

SANİYE

Bilmem, birtakım manasız şeyler... Anlamıyorum.

ABDÜRRAHMAN

Anlamazsın ya... Ben de anlamıyorum. Çünkü senin bellediğin fan fin fona benzemiyor değil mi? Bunlar bizim manalarını kavrayamıyacağımız kelimeler. Bu lisan bir başka dünyanın bir başka âlemin lisanı... Senin gibi ağzı süt kokan kendini bilmezlerin vakıf olamayacakları bir lisan. Edebinle otur.

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Abdullah hoca)

ABDULLAH

(Odasından çıkarak) Selâmünâleyküm.

ABDÜRRAHMAN

Veâleykümüsselâm muhterem hocam.

ABDULLAH

Keşfi sarık için dua ve münacatta bulunduk. Aşağı inelim mi?

ABDÜRRAHMAN

Başüstüne... Buyurun.

ABDULLAH

(Merdivenden inerken) Sarıkı keşf hususunda ule-mayı havâs ve meşayihî izam bir hayli tarik irade bu-yurmuşlar ve îâkin bizim intihab ettiğimiz en mücerre-bî... En kat'isi...

ABDÜRRAHMAN

Ona şüphe mi var? Elbet siz ne iyisini seçersiniz.

ABDULLAH

Hemşire, kül pidesi hazır mı?

FATMA

Şimdi getireyim hoca efendi.

ABDULLAH

Yok yok siz değil, bakire kızımız...

SANIYE

(Giderken söylenir) Of, sinir herif.

ABDÜRRAHMAN

Demek hocam, bu gece tan yeri ağarırken yola çı-kacağız.

ABDULLAH

Evet tulûuşemsden mukaddem azimetimiz gerek. Ve lâkin evvelâ şu sarıkı bulalım.

ABDÜRRAHMAN

Evet o namussuzu, o ahlâksız rezili meydana çı-kartmak lâzım, acaba ameleler vaktinde gelecekler mi?

ABDULLAH

Herhâlde... Velâkin siz de müşahede edeceksiniz ya, biizniilâhi Taâlâ sarıkın yakasına şıp diye yapışacağım.

ABDÜRRAHMAN

Ben de onun cezasını vereceğim. Şüphesiz... Bir çatı altında hırsızlık ne demek imiş? Ona göstereceğim... Gideceğimiz yer uzak mı hocam?

FATMA

(Mutfaktan elinde tepsi ile çıkan Saniye'yi göstererek) İşte hoca efendî, pide geldi. İsteddiğiniz bıçak da tepsinin içinde...

ABDULLAH

Şöyle kuut edelim. Buyurun.

ABDÜRRAHMAN

(Oturarak) Başüstüne... Hatun gel, Saniye sen de gel...

(Fatma oturur)

SANIYE

Baba ben bağdaş kurup oturamıyorum.

ABDÜRRAHMAN

Acaba neden muhterem kerimem. 15 yaşına kadar oturdun da şimdi niye oturamıyorsun. Hasırda kazık mı var?

SANIYE

Baba bacaklarım kıvrılmıyor.

ABDÜRRAHMAN

Amma kefere böyle otursaydı kıvrılırdı.

FATMA

Efendi yetişir.

ABDÜRRAHMAN

Gel, bacaklarını yana salarsın, otur.

(Saniye oturur. Hasırın üzerinde öyle mevki almışlardır ki Abdürrahman'ı, Fatma'yı, Saniye'yi cepheden, Abdullalı hocayı da yandan görürüz. Baba kız konuşurlarken Abdullah uzanarak çiçeklerin altından bir miktar toprak alır. Kesip beş parçaya ayırdığı pide parçalarından yalnız birinin içine bu topraktan koyar)

ABDULLAH

Sükût...

ABDÜRRAHMAN

Sükût...

ABDULLAH

(Biraz evvel beraberinde getirdiği hokka ve kaleme uzanır, kalemi hokkaya batırır, pide parçalarından birini alır ve yazar)

Ebcet... (Ötekini alır) Hevvez (Üçüncüyü alır)
Hutti... (Dördüncüyü alır) Kelemen... (Beşinciye alır)
Saafes...

SANİYE

Kül, un ve çini mürekkebinden yapılmış pasta. Yemiyene ne mutlu.

ABDULLAH

Sükût...

ABDÜRRAHMAN

Sus... Edebinle otur dedik.

ABDULLAH

Bemüştalahin... Tâlih'in... Ketalühin... Alicin... Ac-
rencin... Beizzeti... Behin... Ecep yâ meymûn... Bekuv-
veti cebrail... Benefhati israfil... Besatveti mikâil... Be-
kabzatı azrail...

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Hayati)

(Kapı çalınır, Saniye açar)

SANİYE

Nerede kaldın Hayati?

HAYATİ

Geç mi kaldım? Bırakın Allaseniz, başım az kalsın
belâya giriyordu.

FATMA

Çeketini de burada bırakmışsın.

HAYATİ

Ceplerindeki binlik banknotlara dokunmadınız ya... Giyeyim.

(Ceketini alarak giyer)

FATMA

Yemek vereyim mi?

HAYATİ

Yok teyze, dışarıda zıkkımlandım.

SANIYE

Başım az kalsın belâya giriyordu diyordun, ne oldu?

HAYATİ

Havuzlu kahvede sucu İdris ile kaymakamın eski hademesi Hasan'a rastgeldim. Çağırdılar gittim. İlle iddia ederler ki biz Kleopatra'nın mezarını bulmuşuz da saklarmışız. Yok dedim, yemin ettim, inanmazlar... Az kalsın hırlaşıyorduk. Oradan kalkıp hacının kahvesine gittim. Orada da aynı hikâye... Darânın kızının mezarını keşfetmişiz amma gizlermişiz... Söyleyenler hep akli başında, okumuş yazmış adamlar. Baktım olacak gibi değil, oradan da kirişi kırdım. Adamın başını belâya sokacaklar... Hani şeytan, ulan bulduk ne olacakmış de diyor. Bakalım ne yapacaklar?

ABDÜRRAHMAN

Ko desinler... Otur Hayati...

HAYATİ

Oturayım ağa... Ne oluyor? Hepinizde surat bir karış... Bir şey mi var?

SANİYE

Otur... Otur...

ABDULLAH

Sükût...

(Hayati hocanın yanına oturur)

HAYATİ

Hah hoca beni gördü ya yine sükût diye tutturma-ya başladı.

ABDÜRRAHMAN

Sükût et Hayati.

HAYATİ

Peki ağa sustuk.

ABDULLAH

Ebcet... Hevvez... Hutti... Kelemen... Saafez... Karaşet... Sehaş... Daziglen... Buyurun. Abdürrahman ağa sen şu parçayı... en şu parçayı hemşire... Sen şunu kerime hanım... Sen de şunu Hayati...

HAYATİ

Ne olacak?

ABDÜRRAHMAN

Ye, ye...

HAYATİ

Pek hoş bir şeye benzemiyor.

(Hepsi çiğnerler)

HAYATİ

Ulan yutamıyacağım bunu ben...

SANIYE

Yut Hayati.

ABDÜRRAHMAN

Yut, yut...

HAYATİ

Nasıl yutarım yahu... Bunun içi toprak dolu...

ABDULLAH

Elbet yutması mümkün değil... Elbet içi toprak dolu olacak. Un toprağa tahavvül etti. Keramet burada...

ABDÜRRAHMAN

Hayati çabuk yut...

HAYATİ

Aah ne söylesene nafile ağa... Ben bilmediğim şeyi yutmam...

(Hayati ayağa kalkar, bir köşeye koşar, ağzındakileri tükürür.

ABDULLAH

Hakikat tezahür etti, dava hallolunup bitti. Gördünüz mü Şeyh Ahmet hazretlerinin kerametini? Müşahede ettiniz mi?

HAYATİ

Niye öyle hepiniz bana tuhaf bakıyorsunuz. Ne var, yüzümde maymun mu oynuyor?

ABDULLAH

Hayati efendi. üzerini taharri edeceğim.

HAYATİ

Efendim? Ne haltedeceksin?

ABDÜRRAHMAN

Bırak arasın Hayati.

HAYATİ

Amma söyleyin canım, ne var, ne oluyor, bütün bunlara sebep ne?

SANIYE

Hayati, sonra anlatırım, bırak arasın.

(Abdullah ve Hayati ayağa kalkarlar)

HAYATİ

Bana bak pis ellerini vücuduma pek sürme. Hem gıdıklanırım, hem de gömleğimi daha yeni giydim. Kirlensin istemem.

ABDULLAH

(Hayati'nin cebinden bir çift küpe çıkararak) İşte buyurun, bunlar ne?

HAYATİ

Bakayım... Bakayım... Hangi hergele koymuş onları oraya... Kimin küpeleriymiş acep onlar? Yoo ben böyle şakadan hoşlanmam.

SANIYE

Bana da gösterir misiniz hoca efendi. Evet... evet... Canım, Hayati ne de unutkanlısın. Temizlesin diye kuyumcuya götüreceksin değil mi idin? Annem evvelki gün sana vermemiş mi idi? Öyle değil mi anne?

FATMA

Şey... Evet tabii ben verdim onun unutkanlığı zaten meşhur oldu artık.

HAYATİ

Durun, durun... İşi katakulliyeye getirmeyin. Beni kurtarmaya çalışmanın âlemi yok. Anlatın bakalım baştan... Ne oluyor? Bu yediğimiz karışık şey ne idi? Niçin yedik?

SANIYE

Ben anlatayım Hayati. Annemin mücevherleri çalındı.

HAYATİ

Teyzemin mücevherleri mi çalındı? Ne vakit?

FATMA

Bu sabah...

SANIYE

Hoca efendi hırsızın hane halkından olduğu kanatında...

HAYATİ

Bak yediği naneye...

SANIYE

Kendi itikadınca bu üzeri yazılı kül pidelerini kim yutmazsa hırsız o imiş...

HAYATİ

Ha, anladım... Demek böyle hoca... Bana bak iki cambaz bir ipte oynamaz değil mi? Sen de bunu anladın. Peki... Alacağın olsun...

ABDULLAH

Yoo amma fazla gelir... Maksadı acizanemiz yalnız hizmetten ibaret...

HAYATİ

Peki amma hoca sen bütün hakikatlerin sana zahir olduğunu iddia eder durursun.

ABDULLAH

Öyledir.

HASAN

Öyle ise bu tecrübeler ne lüzum var. Mademki herşeyi biliyorsun...

ABDULLAH

Beli, herşey bana zahirdir.

HAYATİ

Güzeel.

ABDULLAH

Herşey bana malûmdur.

HAYATİ

Eyyy peki?

ABDULLAH

Velâkin hazurunu ikna etmek lüzumu aşikâr oldu.

HAYATİ

Demek herşeyi bildiğini, senden gizli bir şey olamıyacağını iddiada ısrar ediyorsun.

ABDULLAH

Öyledir zahir. Bakın bakın bakın. Şu istikamete nazar eyleyin (Hepsi bakarlar) Tahtapoştaki şu kara sineği görüyor musunuz?

FATMA

Göremiyorum.

SANIYE

Ben de.

ABDÜRRAHMAN

Ben gördüm.

ABDULLAH

Ha işte bu hayvanın bu noktadan bu saatte murur edeceği benim evvelce malûmum idi.

HAYATİ

Güzel. Mim koy bu noktaya... Nah işte buraya yaşıyorum, unutma... Sonra konuşacağız.

ABDULLAH

Ne konuşacağız mirim?

HAYATİ

Sonra görürsün (Abdürrahman'a) Ey ağa, ben de şimdi hocanın odasını arayacağım, bana izin...

ABDULLAH

Niçin?

HAYATİ

Mücevherat için.

ABDÜRRAHMAN

Mücevherat için mi?

HAYATİ

Öyle ya... Çalınan mücevherlerden bir çift küpe benim cebimde çıktı, anladık. İyi amma ötekiler nereye gitti? Herhalde teyzemin mücevherleri yalnız bir çift küpeden ibaret değil. İşte benim odam şu, hocaninkide yukarıda bu, evvelâ benimkini, sonra da hocaninkini ararız.

FATMA

Aransın, aransın.

SANIYE

Tabii aransın.

ABDULLAH

Şahsımızdan şüphe mi edersiniz?

HAYATİ

Ona ne şüphe devletlüm.

ABDULLAH

Fakat bu rezalet, bu şenaat, bu hakaret...

HAYATİ

Patırdı istemez, ben böyle mızıkçılık etmedim

ABDULLAH

Böyle bir taharri bizim şahsımızla, bizim haysiyet ve şerefimizle, bizim dinevî ve uhrevî mertebemizle telif edilemez. Büyük hoca böyle bir cürüm ile təcrim edilince o çatı altında kalmaz.

ABDÜRRAHMAN

Hocam dur telâşlanma, Hayati şaka ediyor.

HAYATİ

Yok ağa, şaka falan ettiğim yok.

ABDÜRRAHMAN

Yani hakikaten hocanın itikâfa çekildiği, dua ve niyaz ile meşgul olduğu o mübarek mahalde böyle bir iş yapmaya cesaret mi edeceksin?

HAYATİ

Ağa herkese müsavi muamele et. Tabii...

ABDÜRRAHMAN

Eyy sen çıldırmışsın. Yoo hakikaten zihninden zorun var senin. Yazık acıdım.

HAYATİ

Amma ağa demin o benim üzerimi ararken böyle söylemiyordun.

SANIYE

Tabii, haksızlık yok... Herkese müsavi muamele...

ABDÜRRAHMAN

Uzattın işi Hayati... Kes sesiri... Benim kaybolmuş mücevherim yok. Daha ne diyeceksin?

FATMA

Fakat efendi nasıl olur?

ABDÜRRAHİM

İtiraz dinlemem. Ben yaptığımı bilirim. Onun o mübarek kalbini incitmektense herşeyimi feda ve terketmeye razıyım. Daha ötesi var mı bunun? Hocam, muhterem hocam, sen onların kusuruna bakma, ne söylediklerini bilmezler, cahiller ne işlediklerinin farkında değiller... Affetmek büyüklük şanındandır hocam.

SANIYE

Mükemmel.

HAYATİ

Böylesini de görmedim.

ABDÜRRAHMAN

Kes yahu sesini, benim kaybolmuş mücevherlerim yok dedik, uzatma.

HAYATİ

Eh öyleyse mesele yok.

ABDÜRRAHMAN

Hocam yarın sabah şafak vakti gideceğimiz mahal neresi?

ABDULLAH

Henüz malûm değil.

ABDÜRRAHMAN

Henüz malûm değil mi?

(Hayati kalkarak odasına geçer)

ABDULLAH

Ağa dün gece âlemi menamda...

FATMA

Ne demek o?

ABDULLAH

(Kadına) Yani rüyada. Zikir ve münacaat ile meşgul olurdum.

ABDÜRRAHMAN

(Sevinç ve iftihar ile) Görüyor musunuz? Himmetin var olsun mübarek zat, rüyada bile ha...

ABDULLAH

Birden duvarlar yarıldı, ben secdeye vardım. Bir ses kalk Abdullah, dedi, kıyam et.

ABDÜRRAHMAN

Fesüphanallah.

ABDULLAH

Baktım bir pirifani, beyaz saçlı, beyaz sakallı, yeşiller iksa etmiş, başında yeşil sarık...

ABDÜRRAHMAN

Yeşil murat demektir, hayırdır inşallah...

ABDULLAH

Abdürrahman ağaya tepşir et ya Abdullah dedi.

ABDÜRRAHMAN

Aman hocam gözünü seveyim, sahi böyle mi dedi?
(Soldaki bahçe duvarının üstünde sucu İdris'in başı görünür, bir kaybolur)

ABDULLAH

Ve ondan sonra talimat itasına başladı. Şafak vakti yola revan olun... Şehirden huruç ederken ırmağın kenarında bir heybeli adam göreceksiniz. Ses vermeden takip edin. Gazaba gelip beni niye takip edersiniz deyu avaz edecek, cevap ilâ etmeyin ve peşinden ayrılmayın. Bir dört yol ağzına geleceksiniz ve bu heybeli adem birden nâbedit olacak.

ABDÜRRAHMAN

Eyvah...

ABDULLAH

Olsun buyurdu. Yeşil libaslı evliya, onu takiben elinde yoğurt bakraçı ile bir sabi zuhur edecek. Bu sefer onun peşinden yola devam eyleyin. Kırlara düşeceksiniz. Bir noktaya geleceksiniz ki muazzam ve muhteşem bir çınar ağacı afakı kaplar. Eli bakraçlı sabi de toz ve dumana karışıp gözden nihan olacak. Olsun buyurdu yeşil libaslı evliya. Artık sizin rehber ve delile ihtiyacınız yok. Bu ulu çınarın hemen gerisinde bir büyük kayalık müşahade edeceksiniz. Tarihen sabittir ki işte orası Kleopatra'nın mezarıdır, buyurdu evliya. Abdürrahman ağaya tepişir et.

ABDÜRRAHMAN

Hocam, sağol. Kerametlerinle varol. Ben o kadar oruç tutup secdeye vardım, o kadar dua edip yalvardım, bir defa olsun böyle bir rüya görmek nasip olmadı bana. Belki de bu rüya değildi hocam...

(Sol taraftaki bahçe duvarının üstünde Ha san'ın başı görünüp kaybolur.)

ABDULLAH

Evet, hâli istiğrak... Dua edelim, hep beraber dua edelim ağa.

(Hayati odasından çıkar, Saniye yerinden kalkarak onu karşılar)

SANIYE

Odana niye gittin Hayati?

HAYATİ

Bunları aldım abla...

SANIYE

Ne bunlar?

HAYATİ

Çuvaldız, sicim.

SANIYE

Ne olacak?

HAYATİ

Bekle görürsün.

SANIYE

Odandaki paketleri gördün mü?

HAYATİ

Ha, gördüm amma açmadım... Ne onlar?

SANIYE

Kleopatra'nın elbiseleri.

HAYATİ

Efendim.

SANIYE

Kleopatra'nın elbiseleri dedim. Konya'daki devlet tiyatrosu rejisöründen yazıp istedim. Beni tanır, rica ettim. Bugün posta ile geldi. Giderken götürceğim.

HAYATİ

Ha, şu mesele. Abla, vazgeç bu işten.

SANIYE

Hayati, bu gece son gece, son fırsat. Herkes yatınca odana geleceğim. Uyuma, bekle...

HAYATİ

Gel bakalım, haydi oturalım.

SANIYE

Oturalım..

(Saniye yerine döner. Hayati hocanın yanına çöker ve elindeki çuvaldızla Abdullah'ın eteğini hasıra dikmeye başlar. Bu ameliyeyi seyirciler görür, fakat sahnedekiler farketmezler)

ABDULLAH

Ahuş, mermuş, kelmuş... tekrar et.

ABDÜRRAHMAN

Ahuş, mermuş, kelmuş.

ABDULLAH

Daha seri... Ahuş, mermuş, kelmuş.

ABDÜRRAHMAN

Ahuş, mermuş, kelmuş...

ABDULLAH

Yetişir ağa, artık istirahata çekilelim. Ben odamda dua ve münacata devam edeceğim. Sen var uyu...

ABDÜRRAHMAN

Sağol hocam... Sabahleyin nasıl kalkacağız?

ABDULLAH

Biz vakti gelince dakkıbab ederiz.

FATMA

Né edecek, ne edecek?

ABDÜRRAHMAN

Canım hatun niye anlamazsın, kapıyı vururum diyor.

FATMA

Amma herkes uyanır. Ben yorgunum, kız da bilirsin ki geç yatar.

ABDÜRRAHMAN

Yahu hatun, böyle bir davada erken uyanmanın ehemmiyeti mi var?

ABDULLAH

Durun, durun, hanım hemşiremizin hakkı var. Zaten alâkalılardan başkasının habdan bidar olması belki tılsımı bozar. Bir başka çare gerek.

ABDÜRRAHMAN

Buldum hocam. Ben ayağıma bir ip bağlayıp aşağı sarkıtayım. Vakit gelip sen aşağı inince bu ipi çekersin.

ABDULLAH

Bak bu olur.

ABDÜRRAHMAN

Hanım bana bir çamaşır ipi.

FATMA

İplerin yerlerde sürünürse kirlenir.

ABDÜRRAHMAN

Hele bak şimdi, tasamız bir bu kaldı. Kadın aklı, bu iş uğrunda 50 çamaşır ipi, 100 çamaşır ipi, 500 çamaşır ipi gitmiş ne zarar? Feda olsun. Haydi rahatlık versin cümleye.

ABDULLAH

Siz varın gidin, ben de şimdi kalkarım.

ABDÜRRAHMAN

Haydi çocuklar... Hatun, Saniye, Hayati.

FATMA

Allah rahatlık versin cümleye.

SANİYE

Geceniz hayırlı olsun.

ABDULLAH

Haydi bakalım, Cenatbı Mevlâ cümleye huzuru sü-kûn ihsan buyursun.

(Abdürrahman, Fatma, Saniye kalkıp merdivene doğru yürürler. Hayati de kalkar, fakat hasırdan uzaklaşmakla iktifa edip orada du-

rur. Abdullah da davranır. Fakat eteği ile beraber hasır da havalanır, kurtulmak için uğraşır.)

HAYATİ

Amanın, Abdullah hoca uçuyor, küçük hoca uçuyor.

(Gidenler durular, herkeste hayret ve dehşet)

ABDÜRRAHMAN

Fesüphanallah... Fesüphanallah... Ahuş, mermuş, kelmuş...

ABDULLAH

Yok, aslı yok, böyle bir niyetimiz yok. Biz hasırı bıraktık, fakat hasır bizi bırakmaz. Ah, bak ağa bir lâin, bir cebin cüppemizi hasıra dikmiş... Bizim haberimiz yok iken...

HAYATİ

Aman hocam, böyle söyleme...

ABDULLAH

Niye?

HAYATİ

Kulun kurbanın olayım söyleme. Sana malûm olmayan şey yoktur.

ABDÜLLAH

İyi amma...

HAYATİ

Sana herşey ayân ve zahir olur.

ABDULLAH

Evet amma...

HAYATİ

Sen bir kara sineğin bile bu bahçeye saat kaç kaç geçe uğrayacağını rötarsız bilirsin.

ABDULLAH

Biliriz, herşeyi biliriz, fakat böyle sefil, böyle âdi vukuatı değil.

HAYATİ

Dur dur çözeyim. Çözeyim de bu sana ders olsun. Bir daha sefer atarken fazla ileri gitme.

ABDÜRRAHMAN

Hayati rahat dur.

HAYATİ

Ne yaptığım var ki ağa.

ABDÜRRAHMAN

Hocanın eteğini hasıra diken ben miydim?

HAYATİ

Ya ben miydim?

ABDÜRRAHMAN

O halde kim?

HAYATİ

Bilinmez. Bir cin. bir peri, belki ervah veya belki İsrail, belki Cebrail, belki Azrail...

ABDÜRRAHMAN

Yatalım. Hocam Allah rahatlık versin.

(Herkesten evvel Saniye merdivene doğru yürür. Bir iki basamak çıktıktan sonra durur, arkasına bakar)

ABDULLAH

Allah cümleye huzur ve sükûn ihsan buyursun.

(Abdullah merdivene doğru yürür)

ABDULLAH

(Saniye'nin yanından geçerken yavaşça) Bu gece odana geleceğim. meleşim.

SANIYE

Efendim, anlamadım, ne münasebet?

ABDULLAH

(Yüksek sesle) Anlayamazsın, sabiler vikaye ve hi-mayeye muhtaçtırlar. Onlardan duayı eksik etmemeli, onları sık sık nefes eylemeli. Öyle değil mi Abdürrahman ağa.

ABDÜRRAHMAN

Keramet buyurun hocam.

(Abdullah odasına girer)

ABDÜRRAHMAN

Hatun çamaşır ipleri nerede?

FATMA

Sandık odasında, alayım mı?

ABDÜRRAHMAN

Yok, ben alırım, siz yatın.

(Saniye, Fatma, arkalarından Abdürrahman verandaya çıkarlar. Hayati alt katın elektriklerini söndürerek odasına gider)

FATMA

Allah rahatlık versin.

SANIYE

Allah rahatlık versin hepinize.

(Saniye, Fatma yatak odalarına, Abdürrahman sandık odasına girerler. Saniye biraz sonra odasından çıkar, süratle merdivenleri iner ve Hayati'nin odasına girer. Bu sırada Hasan ve İdris duvarın üstünden bakmaktadır)

ABDÜRRAHMAN

(Elinde bir çamaşır ipi ile sandık odasından çıkarak) Ahuş... Mermuş... Kelmuş... Ahuş, Mermuş, Kelmuş...

(Ayağını veranda parmaklığının üzerine koyar ve ipin bir ucunu ayak bileğine bağlar. Diğer ucunu veranda parmaklıklarından aşağıya sarkıtır. Odasına yollanırken ip ayağına takılıp kösteklenip düşer)

ABDÜRRAHMAN

(Ayağa kalkarak) Ahuş, mermuş, kelmuş.

(İkinci katın elektriğini söndürür. Yatak odasına girer)

(Sahne bir müddet boş kalır. Hafif bir mehtap ortalığı belli belirsiz aydınlatmaktadır)

BEŞİNCİ MECLİS

(Hasan ve İdris)

(Hasan ve İdris, evvelâ birisi sonra öteki, ihtiyatla başlarını bahçe duvarından yükselterek etrafı kontrol ederler. Ve sonra ikisi de bahçeye atlarlar)

HASAN

Yattılar.

İDRİS

Evet, meydanlarda kimseler yok.

HASAN

Duydun ya, yeni bir define peşindeler.

İDRİS

Evet, duydum.

HASAN

Şimdi aklın kesti değil mi?

İDRİS

Yaman herifler.

HASAN

Onu da bulacaklar.

İDRİS

Bulurlar.

HASAN

Ve biz daha uyuyalım.

İDRİS

Peki amma ne yapalım?

HASAN

Hele gel, elbet birşey yapacağız.

İDRİS

Hoca sahiden uçtu mu?

HASAN

Bilmem görmedim.

İDRİS

Ben bakacaktım amma sen bırakmadın.

HASAN

Evet bu pişmiş kelleyi duvar üstünde görselerdi iyi olurdu.

İDRİS

Sen pişmiş kelle diyorsun ama kadınlar bana bayılıyorlar. Ah biraz param olsa...

HASAN

Olacak olacak, üzülme, yürü sen...

İDRİS

Nereye gidiyoruz?

HASAN

Kızın odasına. Aramaya oradan başlayalım. Ondan sonra sandık odasına bakarız. Kısmet...

İDRİS

Kız nereye gitti?

HASAN

Nereye gidecek, Hayati'nin odasına...

İDRİS

Vay canına, herifin işi iş desene... Neler oluyor bu evde be!

HASAN

Yavaş konuş. Gel arkamdan.

(Merdiveni çıkararak Saniye'nin odasına girerler)

ALTINCI MECLİS

(Abdullah odasından çıkar. Ayaklarının ucuna basa basa Saniye'nin odasına gelir)

ABDULLAH

(Kapıyı yavaşça tıkırdatarak) Meleğim, aç kapıyı geldim.

(Sükût)

ABDULLAH

Kapısının eşigine yüz sürdüğüm maşukam benim,
kapıyı arala.

(Sükût)

ABDULLAH

Gözlerim her dakika seni arar. Mübarek çehreni bir
dakika göster.

(Sükût)

ABDULLAH

(Kapıyı tıkrıdarak) Esiri aşkın oldum. Bu Abdul-
lah kuluna merhamet et. Buyu lâtifin buralara kadar
geliyor. Zeminde ayak seslerini duyuyorum. Güvercin
ayaklım, onları bana öptürmez misin? Vallahi talebim
vuslat değil. Seni bir lahza göreyim, sonra beklerim, ta
kıyamete kadar beklerim. Ben sabırlıyım. Hatta görün-
mezsen de olur. Kapıyı arala, elini uzat, ayağını göster
de yüz süreyim. Bu gecelik bu kadar elverir. Deli diva-
ne olan, âşık nelere kadir değildir. Bana kapıyı kırdır-
ma sultanım.

(Sükût)

ABDULLAH

Vallah hiçbir şey umurumda değil, gözlerim sen-
den başka şey görmüyor.

(Kapı aralanır. Saniye'nin geceliğini giymiş
olan İdris elini uzatır. Gördüğümüz yalnız bir
el ve kolu kaplayan gecelik yenidir)

ABDULLAH

(Öperek) Oh misk ve amber kokuyor. Oh, cenneti

alâdan müjde veriyor. Huri misâl maşukam. Bu kadarı kâfi. Şükranlarımı lütfen kabul et. Kapıda azat kabul etmez kölenim. Yarın gece lütfunu tekrar beklerim.

(Kapı kapanır, Abdullah odasına döner)

YEDİNCİ MECLİS

(Saniye, Hayati)

(Önde Hayati, arkada Saniye, Hayati'nin odasından çıkarlar. Hayati başında taçı, mübâlâğalı makyajı, tül den ve sırmalı kuñaştan elbisesi ile Kleopatra kılığındadır. Fakat bu kılıktan büyük bir şaşkınlık ve rahatsızlık duyduğu görülür)

SANIYE

(Alçak sesle) Dur, dur bakayım, sana şöyle uzaktan bakayım. Hayır elektrikleri açan kimse olmazsa eminim benzetecekler. Yok öyle ellerini kalçalarına koyma ya... Onu ancak mahalle karıları yapar. Hayati sen bir kraliçesin... Kraliçelerin kraliçesi... Yok yine olmadı. Bu sefer de arkana bağladın. Canım Hayati sen hiç ellerini arkasına bağlayan bir Mısır kraliçesi gördün mü? Amerikan çavuşu değil, Mısır kraliçesisin. Biraz yürü bakalım.

HAYATİ

Abla, Allahını seversen bunu benden isteme.

SANIYE

Niye?

HAYATİ

Eteklerim bacaklarıma dolanıyor. Yuvarlanacağım.

Sünnet olurken bir defa entari giymiştim. Bu ikinci gi-yişim.

SANIYE

Yürü... Yürü... Bırak kendini, sıkılma, serbest yürü... Başını şöyle biraz geriye at... Unutma mağrur bir kraliçesin. Kollarını sallama... Kadınlar kollarını sallamazlar.

HAYATİ

Hah tamam, çattık seninle belâya... Sen böyle konuşursan beni büsbütün aptala döndüreceksin.

SANIYE

Korkma Hayati, serbest ol...

HAYATİ

Nasıl kokmayayım... Başımdaki taç düşüyor galiba..

SANIYE

Düşmez. Firketelerle saçlarına iyice iliş-tirdim.

HAYATİ

Saçlar enseme yakıyor. Yahu abla be. siz kadınlar bu kadar saç başınızda nasıl taşıyorsunuz. Allasen?

SANIYE

Fazla konuşuyorsun Hayati.

HAYATİ

Göğsümün kıllarını aldığım jilet körmüş. Derim öyle yanıyor ki.

SANIYE

Sus Hayati... Başlıyoruz. Sen iyisi mi hiç yürüme... Şurada dur. Dur bakayım. Biraz geri git. Evet, evet duvara arkanı ver. Yaslan. (Hayati soldaki bahçe duvarına yaslanır) Yukarıdan görünecek en münasip yer bu... Fazla uzaklaşmaman lâzım. Ben konuşacağıma göre ses mesafesinden hile meydana çıkmasın. İpi çekiyorum.

HAYATİ

Dur çekme abla... Burnum kaşınıyor. Şunu bir kaşıyayım da... Malûm ya kraliçeler burunlarını kaşımazlar. Bilsen öyle bir yüreğim atıyor ki.

SANIYE

Benim de... Fakat kendimize hâkim olmalıyız.

HAYATİ

Söylemesi kolay... Haydi bakalım şu Kleopatra'yı bir adamakıllı kepaze edelim. Konuşacağım lâkırdıları yazdın mı?

SANIYE

Hem yazdım, hem ezberledim.

HAYATİ

Güzel oldu mu?

SANIYE

Sonu biraz turistik reklâmlara benzedi ama elimden gelen bu kadar.

HAYATİ

Abla birşey daha soracağım, ondan sonra çek ipi.

SANIYE

Sor bakalım.

HAYATİ

Demin beni odada Kleopatra'ya benzedim diye mi öptün?

SANIYE

Aptal...

HAYATİ

Hah tamam, ben de bu kelimeyi duymak istiyordum. Çek ipi...

SANIYE

Dur, ben de sana bir sual soracağım Hayati. Hani camekâna burnunu dayayıp pastaları seyreden bir çocuk vardı ya, işte o bu pastaları alsa, bugün yaşadığı hayattan vazgeçer mi dersin?

HAYATİ

Ne gibi?

SANIYE

Kleopatrayı aramaktan.

HAYATİ

Abla, bırak Allahını seversen, adam olur mu o ser-seri. Çek ipi...

SANIYE

Ya... Pekalâ... İpi çeker çekmez konuşmaya başla-

yacağım. Sen babamın odasından çıktığını işaretle haber ver.

HAYATİ

Nasıl işaret edeyim? Göz mü kırpayım?

SANIYE

Hah, tamam... Bu karanlıkta tam gözüdür. Elini oynat. Meselâ sağ elini şöyle biraz kaldırır.

HAYATİ

Olur.

SANIYE

(İpi çekerek) Sus... Tamam... Başlıyorum. Ben 13 üncü Ptoleme'nin kızı altıncı Kleopatra... Son Mısır kraliçesi... Çıktı mı?

HAYATİ

Hayır, çek ipi.

SANIYE

(İpi çekerek) Ama ben konuşurken sen ağzını oynat. Karnından konuşmuyorsun. Ben 13 üncü Ptoleme'nin kızı altıncı Kleopatra... Çıktı mı?

HAYATİ

Hayır, ölü uykusuna yatmış mübarek. Kıpırdadığı bile yok. Çek... Çek... (Saniye ipi bütün kuvvetiyle çeker) Eyvah ayağı kopacak. Hah tamam... Başla...

(Abdürrahman'ın kapısı yavaş yavaş aralanır)

SEKİZİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra Abdürrahman, sonra Abdullah)

SANİYE

Ben 13 üncü Ptoleme'in kızı altıncı Kleopatra... Son Mısır kraliçesi... Tarihın en güzel kadını diye gösterdiği Kleopatra... Soğuk, mariz Oktav'dan başka, bütün erkeklerin sevdikleri Nil kızı...

ABDÜRRAHMAN

(Bir müddet gözlerini oğuşturur. Sonra sesi duyarak parmaklığın önüne gelir. Dehşet içinde kalarak)

Hihhhh... Aman Yarabbi... Tövbe estağfurullah... Tövbe estağfurullah...

SANİYE

Aşkın, şehvetin, ihtişam ve çılgınlıkların unutulmaz esiresi Kleopatra... Ölümündenberi tam 2.000 sene geçti. Bugün bile erkeklerin beni hâlâ sevdiklerini görüyorum. Onların başında kudretli Sezar var. Bütün Roma'ya ve bütün dünyaya hâkim Sezar. Onu tanıdığım zaman ben 15 - 16 yaşlarında bir çocuktum. Halbuki her kadının kocası Sezar, binbir macera ile solmuş ve tam 52 yaşına basmıştı. Buna rağmen beni tarihin unutamadığı bir aşk ile sevdi.

ABDÜRRAHMAN

Tövbe Yarabbi... Tövbe Yarabbi... Bürketuye... Bürketiye... Kerir... Kerir... Tatliye... Tatliye...

SANİYE

Onun aşkı ile ben bütün kadınlığa karşı eşsiz bir

zafer kazanarak öğündüm. Fakat Sezar'ı değil, onun kumandanı ve varisi Antuan'ı sevdim. Muhteşem vücutlu, asil görünüşlü, cesur ve merhametli Mark Antuan'ı... Yakışıklı bir erkeğe değil, bir ilâha benzeyen Romalı koca cengâveri sevdim. Onun ölümünden sonra sarayda intihara karar verdiğim gece galip Oktav'a yazdığım mektupta beni Antuan'ın yanına gömsün diye yalvardım. İlâhlara şükürler olsun ki soğuk, kalpsiz, kinli Romalı bu arzumu yerine getirdi. (Yavaşça) Hayati, orada duruyor mu?

HAYATİ

(Yavaşça) Mıhlandı... Devam...

SANIYE

Antuan'ı görmek için gittiğim Tarsus'da, kraliçe iken kaçtığım Suriye'de, gezip dolaştığım Nil boylarında ve diğer topraklarda mezarını arayanlar, taşlarımla, mücevherlerimle, tarihi kaplamış bütün hatıralarımla benim İskenderiye'de Antuan'ın yanında yattığını bilmiyor musunuz? Aradığınız nedir? Hangi hayal peşindesiniz? İskenderiye'ye gelin.

(Abdullah odasından çıkar)

ABDÜRRAHMAN

(Onu görerek) Hocam, muhterem hocam, aşağı bak... Aşağıdaki hayale bak... Kleopatra... Mezarının İskenderiye'de olduğunu söylüyor.

ABDULLAH

(Evvelâ aşağıya, sonra Saniye'nin oda kapısına baktıktan sonra) Hangi Kleopatra... Serap hile... Serapa hud'a...

ABDÜRRAHMAN

Böyle deme, yalvarırım böyle konuşma... Hayaletler tekin olmaz.

ABDULLAH

Üzüntü çekme ağa.

ABDÜRRAHMAN

İnkâr etme. Sana bir fenalık gelir diye korkarın. Bak yine konuşuyor.

SANİYE

Ben 13 üncü Ptoleme'nin kızı... Altıncı Kleopatra...

ABDULLAH

(Alayla) Saniyei canım, benim sevgili sultanım, ne buyurdun? Hangi Kleopatra?

SANİYE

Tarihin en güzel kadın diye gösterdiği kraliçe...

ABDULLAH

Evet kraliçe... Abdullah'ın kraliçesi... Rana... Alâ... Müstesna... Gel ağıuşuma gel...

(Abdullah merdivenleri inneğe teşebbüs eder)

ABDÜRRAHMAN

(Kolundan çekerek) Ayağının altını öpeyim hocam, yapma. Cinlerin çarptığı kaç kişi gördüm ben... Çarpuk çarpuk oldular.

ABDULLAH

Bırak.

ABDÜRRAHMAN

Bırakmam. Sen bana lâzımsın. Sen bu memlekete lâzımsın.

ABDULLAH

Bırak diyorum mübarek... Lâf anlamız mısın, bırak... Benim Kleopatram... Bekle bir lâhza intizar et...

HAYATİ

(Yavaşça) Eyvah geliyor herif, ne yapacağız?

SANIYE

Mahvolduk.

HAYATİ

Vay namussuz, nasıl çaktı dalgayı?

ABDÜRRAHMAN

Eyvah, gitti.

ABDULLAH

Saniyem, canım benim, sultanım benim.

(Saniye karanlığa çekilir. Dizlerinin bağı çözülmüş olan Hayati, olduğu yerde kalmıştır. Abdullah hoca ona doğru saldırır)

ABDULLAH

Abdullah kurban olsun sana, güzelim, sultanım... Bir defacık şu gerdanından pus edeyim.

HAYATİ

Bırak beni.

(Fatma gürültüye uyanmış ve Abdürrahman'ın yanına gelmiştir)

FATMA

Ne oluyor?

ABDÜRRAHMAN

Duymuyor musun? Sesi kalınlaştı. Kleopatra gazaba geliyor.

ABDULLAH

Bir defa kerem et.

HAYATİ

Hey yavaş ol sulu.

ABDULLAH

Efendim? Ne buyurdun?

(Hayati başındaki tacı ve peruku çıkarır)

HAYATİ

Hani hoca herşey malûm olurdu sana... İşte yine aldandın.

ABDÜRRAHMAN

(Elektriği açarak) Hayati sensin ha. İşte bu rezalet.

FATMA

Hayati mi imiş o? Hay Allah iyiliğini versin mas-kara oğlan.

(Bu sırada Saniye yavaş yavaş merdivenleri çıkmış ve odasına süzölmüştür. Fakat girmesiyle, feryat ederek çıkması bir olur)

SANIYE

Yetişin cdamda hırsız var.

ABDÜRRAHMAN

Ne dedi, ne dedi, hırsız mı varmış?

FATMA

Hırsız var, yetişin.

HAYATİ

Hırsız mı? Geliyorum.

(Hasan ve İdris dışarı çıkarlar)

ABDÜRRAHMAN

İdris ile Hasan ha, nereden çıktınız, evimde ne arıyorsunuz?

HASAN

Anlatırım ağa, hırsız falan değiliz.

ABDULLAH

Fesüphanallah... (İsdris'e) Sen mi idin o deminki hatun herif? (İstikrahla yere tükürerek) Tuhhhh...

P E R D E

ÜÇÜNCÜ PERDE

(Bir ay sonra... Açık arazi, bir ovanın kenarı. Ön plan düz toprak. Arka planda küçük bir tepe yükselir. Bir keçi yolu bu tepenin arkasından gelerek ikinci plândan birinci plâna kadar imtîdat eder. Bunun arkasında biraz uzakta bir taş köprümün küçük bir kısmı görünür. Böylece tepenin öte tarafında yazları kuruyan bir çay bulunduğunu anlarız. Köprüden sonra ufka kadar dümdüz bir ova uzanır. Tepeye yakın bir noktada yabanî bir incir ağacı vardır. Ön planda bir toprak yol sağdan gelip soldan çıkar. Vakit öğleden sonra)

BİRİNCİ MECLİS

(Hayati, Selma, Süleyman)

(Soldan girerler)

SELMA

Ben yoruldum artık, ayaklarım bitti. Şurada biraz dinlenelim.

SÜLEYMAN

Ben sana gelme dedim. Allahın günü motörden inmezsen işte böyle olur. Bu ayaklar yürümek için yapıldı, yürümek... İdman ister. Baban 15 yıl evvel ırgatken günde 16 saat ayakta dururdu. Bugün çırçır fabri-

katörü amma yine de 16 saat altı yer görmüyor. Bir motördür tutturdunuz. Hanıma bir tane, kıza bir tane, uşaklara bir tane... Eh sonu böyle olur. Vay seni alacak erkeğin haline. Benzin parasiyle adamı mahvedeceksin.

SELMA

Baba, şu ırgat lâkırdısını ikide bir tekrarlamıyor musun, utancımдан yerin dibine geçiyorum. Marifet mi sanki bu?

SÜLEYMAN

Ne var ayıp mı? Bugün de yaparım, yarın da. Zaten sen başıma birkaç Kleopatra daha çıkarırsan olacağı o... Hayati, yolumuz daha uzak mı?

HAYATİ

Vallahi bey, pek kestiremem, belki yarım saat, belki 15 dakika.

SÜLEYMAN

Eh öyle ise şu ağacın altında biraz dinlenelim. Pe-ki farzet ki dediğin höyüğü bulduk, sonra ne olacak?

HAYATİ

Amele tutup kazıya balşayacağız.

SELMA

Demek Hayati, Kleopatra'yı dün gece rüyanda yine gördün?

HAYATİ

Evet abla.

SELMA

Anlat Hayati.

HAYATİ

Büyük bir höyük. Altında Kleopatra'nın mezarı...
İçinde Kleopatra olduğu gibi yatar. Esmerdir, tüller içinde... Çürümez... Dünya güzeli. Yanında mücevherleri...

SELMA

Mücevherleri pek mi çok?

HAYATİ

Kucak ile.

SELMA

Kolyeler?

HAYATİ

Kolyeler...

SELMA

Bilezikler?

HAYATİ

Bilezikler...

SELMA

Yüzükler?

HAYATİ

Pek çok...

SELMA

Bunlar bana kimbilir ne yakışır?

HAYATİ

Yakışır.

SELMA

Gördün mü bağa? Kleopatra'yı anlat Hayati...

HAYATİ

Kleopatra şarklı bir Venüs'tür abla... Bir aşk destanı... Güzelliğini duyup da ona bağlanmayan erkek yok... Ölümünden 2.000 sene sonra bile... Çok boyanıyor. Mücevhere merakı çok. Tüllerden pek hoşlanıyor. Amma yalnız bu kadar sanma.. Boyalı bir taşbebek değil Kleopatra... Büyük bir kraliçe... Düşünsene neden yalnız Sezar'la Antuan'ı sevdi? Başka erkek mi yoktu? Allahın erkeği çok... Niye bunları seçti?

SELMA

Dün gece yüzünü iyice gördün mü Hayati?

HAYATİ

Gördüm abla... Bana dik dik baktı, sonra gülümsedi.

SELMA

Kime benziyor Hayati?

HAYATİ

Seni andıran tarafları da var amma abla, asıl başkasına benziyor.

SELMA

Baba, duydun mu? Beni andıran tarafları da varmış...

SÜLEYMAN

Irgat Süleyman'ın kızı Kleopatra... Ulan Hayati.

HAYATİ

Bey, yalan söylüyorsam, onu gören gözlerim çıksın.

SELMA

Baba, niye yalan söyleşin? Bir menfaati mı var?

SÜLEYMAN

Hayır, yalan söylüyor demedim.

SELMA

Sen zaten iyi birşey oldu mu ne anneme, ne bana mümkün değil yakıştıramazsın. Kleopatra'ya benziyor-muşum işte.

SÜLEYMAN

Benzemiyorsun demek istemedim. Şu Allahın işine şaştım.

SELMA

Belki onun babası da vaktiyle ırgattı.

HAYATİ

Yok... Yok...

SELMA

Öyle ise babasının babası... Sen nereden bileceksin?

Çok bilen çok yanılır. Aradan 2.000 sene geçmiş. Kendin söylüyordun... Haydi baba yola devam edelim.
(Sağdan çıkarlar)

İKİNCİ MECLİS

(Abdürrahman, Abdullah)

(Abdürrahman ve Abdullah hoca, tepenin görmediğiniz tarafından gelirler. Abdürrahman bu tarafı görmek üzere tepenin üstünde kalır. Abdullah hoca incir ağacının altında oturur. Yüzü seyircilere dönüktür. Başını önüne eğmiş. güya tefekküre dalmıştır)

ABDÜRRAHMAN

Hey buraya bakın, hayvan yuları ağaçtan çözdü. Biriniz kazmayı bıraksın da onu sıkıca bağlasın.

ABDULLAH

Köprü ayağını kazmaya başladılar mı?

ABDÜRRAHMAN

Biraz evvel başladılar hocam.

ABDULLAH

Bana haber edin diye söylememiş miydiniz?

ABDÜRRAHMAN

Şimdi başladılar hocam. İki dakika bile olmadı.

ABDULLAH

(Bağdaş kurup, ellerini semaya açarak, yüksek sesle)

Ahuş, mermus, kelmuş, ahuş, mermuş, kelmuş...

ABDÜRRAHMAN

Aman hocam yüklen... Elini ayağını öpeyim, yüklen hocam şu işin üstüne... Kleopatra'nın mezarından vazgeçtik... Fakat şu Dârâ'nın hazinesini bulalım. Hazinenin bu köprü ayağında gömülü olduğunu iyice biliyorsun ya hocam?

ABDULLAH

Yine mi şüphe ve tereddüt? Behey dinsiz, imansız... Yooo vallahi tılsım bozulur. Biz şimdi kalkar gideriz. Sana yapılan tenbihatı niçin dinlemezsın ağa... Herşeyin başı itikat demedim miydi sana? Allahümme maassabirin... Allahümme maassabirin... Fesüphanallah...

ABDÜRRAHMAN

Hocam affet, elini ayağını öpeyim. Kusuruna bakma sen bu Abdürrahman biçaresinin... Pek darda kaldım. Son tarla ile evimi de dün sattım... Irgatlıktan başka çare kalmadı. Çiftlikler, evler, tarlalar hep gitti... Mezar diye, hazine diye hepsini tükettim gitti. Elini ayağını öpeyim hocam.

ABDULLAH

Tarla ile evi dün mü sattın?

ABDÜRRAHMAN

Ya... Ya... Hepsini...

ABDULLAH

Paralar yanında mı?

ABDÜRRAHMAN

Bir kısmı yanımda...

ABDULLAH

Sabır Abdürrahman ağa, sabrın sonu selâmet...

ABDÜRRAHMAN

Bu benim son ümidim, son çarem, hocam. Çoluğumun, çocuğumun yanında rezil rüsvay oldum. Bilenler benimle eğlenir, bilmiyenler bütün bu ovadaki hazineleri yağma ettim sanır... Ah ne diye bu defineciliğe girdim... Güzelim rahatımı berbat ettim. Zahireci Abdürrahman ağa, un gibi ufalandı gitti. Vah Abdürrahman ağa, vah sana Abdürrahman ağa.. Yazık oldu sana Abdürrahman ağa.

ABDULLAH

Sükût...

ABDÜRRAHMAN

Sükût...

ABDULLAH

Tasum... Tasum... Aysum... Aysum... Alum... Alum... Kelum kelum.

ABDÜRRAHMAN

(Tepeden aşağı bakarak) Hey sakallı uyuma... Salla kazmayı. Para kazanmak kolay değil... Çalışın çalışın çocuklar, ağalar, efendiler... Hazineyi bulunca dörtte biri sizin. Abdürrahman ağayı tanımaz mısınız siz? Söz bir Allah bir... Sözünün eridir o... Göreyim yavrular sizi... Vallahi dörtte biri sizin... Öyle bir hazine ki bu... Her gören hayran kalır. Yakutların, zümrütlerin, elmasların ışıltısı dünyayı alır.

ABDULLAH

Kelum... Kelum... Hayum... Hayum... Kayum...
Kayum...

ABDÜRRAHMAN

Hey delikanlı bırakma kazmayı... Sonra soluk alırsın... Hep beraber sonra soluk alacağız. Hazineyi bulunca hepimiz soluk alacağız. Hazineyi bulunca hepimiz birer saray yaptıracacağız. Bu saraylarda huriler olacak... Çık birinin koynundan, gir öbürünün koynuna... Ha gözünüzü seveyim arslanlar...

ABDULLAH

Ahuş... Mermuş... Kelmuş... Sor bakalım ırgatlara. Abdürrahman ağa, köprü ayağından kiremit parçaları çıkıyor mu?

ABDÜRRAHMAN

Topraktan kiremit parçaları çıkıyor mu çocuklar?

BİR SES

Çıkıyor ağa.

ABDÜRRAHMAN

Çıkıyormuş hoca.

ABDULLAH

Dört yanı kırık mı kiremitlerin?

ABDÜRRAHMAN

(Seslenerek) Dört yanı kırık mı kiremitlerin?

BİR SES

Kırık, ağa.

ABDÜRRAHMAN

Kırıkmiş hocam... Elini ayağını öpeyim... Yüklen hocam... Oku... Üfle... Kurbanın olayım.

ABDULLAH

Tasum tasum... Aysum aysum... Alüm alüm... Kelum...

ABDÜRRAHMAN

Tasum tasum... Aysum aysum... Kelum kelum... Sen Abdürrahman kuluna acı Yarabbi.

ABDULLAH

Sor bakalım ırgatlara... Kiremitten sonra kuma geldiler mi?

ABDÜRRAHMAN

Kiremitlerin altında kum çıktı mı yavrular?

BİR SES

He... Kuma geldik ağa...

ABDÜRRAHMAN

Allah kerametini var eylesin hocam... Kuma gelmişler...

ABDULLAH

Ondan sonra kefek taşına gelecekler.

ABDÜRRAHMAN

Ondan sonra kefek taşına geleceksiniz.

ABDULLAH

Kefek taşından sonra bir kis taşına gelecekler...

ABDÜRRAHMAN

Ondan sonra bir kis taşına geleceksiniz.

ABDULLAH

Ondan sonra bir merdiven başlayacak.

ABDÜRRAHMAN

Ondan sonra bir merdiven başlayacak.

ABDULLAH

Merdivenden sonra bir odaya gelinecek.

ABDÜRRAHMAN

Allah... Sonra...

ABDULLAH

Ve orada sandıklar olacak...

ABDÜRRAHMAN

Allah seni iki cihanda aziz eylesin hocam... Allah ne muradın varsa versin... Allah tuttuğun taşı altın yapsın... Hazineni dörtte biri de senin olsun. Ver elini öpeyim hocam.

ABDULLAH

Sükût... Kelmuş... Mermuş... Ahuş... Kelmuş... Mermuş... Ahuş... Kazıya devam etsinler.

ABDÜRRAHMAN

Kazıya devam edin. Gayret arslanlar.

ABDULLAH

Dur dur ağa, kefek taşı yuvarlak olmayacak... Yuvarlak taş bulurlarsa onu taştan saymasınlar.

ABDÜRRAHMAN

Kefek taşı yuvarlak olmayacak. Yuvarlak taşı taştan saymayın.

ABDULLAH

Kefek taşı kırılmıyacak ha... Kırılırsa herşey berbat olur. Silme çıkacak... Yoksa vallahi tılsım bozulur. Hazine gider.

ABDÜRRAHMAN

Aman yavrular, yiğitler, arslanlar, kefek taşı kırılmıyacak ha... Kefek taşı kırılırsa öldüm, bittim demektir. Kefek taşı silme çıkacak, kefek taşının bir yanına zarar gelmiyecek... Gelirse Abdürrahman ağa yok gayri... Bana acımaz mısınız arslanlar?

ABDULLAH

Kazıyorlar mı?

ABDÜRRAHMAN

Kazıyorlar. Köprü ayağı harman yeri gibi oldu.

ABDULLAH

Hızlansınlar... Hızlansınlar...

BİR SES

Kefek taşını bulduk ağa, nah işte alâmet bir taş... Kis taşını da bulduk.

ABDÜRRAHMAN

Ah hocam, kefek taşını da, kiş taşını da bulmuşlar. Sana hocalık az. Sen velisin, veliullahsın... Bir kitabın eksik.

ABDULLAH

Daha derin kazsınlar.

ABDÜRRAHMAN

Daha derin kazın... Daha derin kazın... Kuyu gibi olsun orası... Daha derin kazın... Kefek taşından sonra merdivenler, merdivenlerden sonra bir oda... Odadan sonra sandıklar... Allah... Gayret... Gayret, gayret... Daha hızlı, daha hızlı...

(Köprü'nün ayağının büyük bir gürültü ile yıkılışı)

ABDÜRRAHMAN

(Dehşetle) Aman Allah.. Aman Allah...

ABDULLAH

(Ayağa fırlayarak) Ne oldu?

BİR SES

Köprü ayağı yıkıldı ağa. Bu kadar derin kazarsak olacağı bu idi.

ABDÜRRAHMAN

Gördün mü? Gördün mü köprü ayağı yıkıldı hocam... Şimdi ne edeceğiz?

ABDULLAH

Köprü ayağı yıkıldı mı? Ne diyorsun? Köprü ayağı yıkıldı mı? Bre dinsiz, imansızlar, nasıl yıkarsınız köprü ayağını? (Tepeye çıkıp bakarak) Mel'unlar, hınzırlar,

tam hazineyi bulacak iken köprü ayağını yıktılar... Kaç hafta çalıştık...

ABDÜRRAHMAN

Kaç bin lira harcadık... Ah talihsiz Abdürrahman... Ah Allah'ın talihsiz kulu. Herşey mahvoldu mu hocam? Şu kadarcık bir ümit Tırnak ucu kadar...

ABDULLAH

Tılsım bozuldu Abdürrahman ağa... Gayrı hiç ümit kalmadı...

ABDÜRRAHMAN

Vay bıçare başım... Vah garip Abdürrahman... Tam hazineyi bulacak iken herşeyi kaybeden zavallı... Saraylar gitti, huriler, bülbüller gitti. Hocam böyle kesip atma. Sen keramet sahibisin. Sana büyük hoca demişler. Sen herşeyin çaresini bulursun. Elbet bir buğday tane-si kadar ümit vardır. Allahtan ümit kesilmez. Allah elbet bu fakir, perişan kulunu böyle koymaz. Ben ne edeceğim şimdi? Elâlemin yüzüne nasıl bakacağım? Çoluğun çocuğun nafakasını ne ile tedarik edeceğim? Ev dedik sattık, dükkân dedik sattık, tarla dedik sattık... Satmadık bir mintanımız kaldı. Reva mı böyle iki elimiz böğrümüzde kalmak. Kulun kurbanın olayım, bir pirinç kırığı kadar da ümit kalmadı mı hocam?

ABDULLAH

Abdürrahman ağa, yalvarman yüreğimi dağlar... Ama bil ki, kabahat ırgatların... Yani senin.... Dur bakayım, biraz düşüneyim.

ABDÜRRAHMAN

Ne olursa senden olur... Sen büyüksün hocam...

ABDULLAH

Abdürrahman ağa, bir ufak ümidim var amma.

ABDÜRRAHMAN

Amanın sen bilirsin hocam... Sen hızsın bilirim, yetiş...

ABDULLAH

Köprü çöktü, tılsım bozuldu. Artık ben buna bir iş yapamam... Ben bu işin altından kalkamam. Benim Taşlı köyde bir hocam var, Abdürrahman ağa...

ABDÜRRAHMAN

Aman nerede bu Taşlı köy... Çıkaramadım... Aklın perişan... Çok mu uzak...

ABDULLAH

Taa öbür vilâyette, Antakya'da... Onun yüzünü kimse görmez... Ancak ben gitmeliyimki görmeliyim. Kalksa bu işin altından ancak o kalkar... Onu görmek de ancak benim ayağına varmamla kabil... Amma bu zahmete senin için gireceğim Abdürrahman ağa... Çok çektin...

ABDÜRRAHMAN

Ah ne güzel söylersin... Varol...

ABDULLAH

Çok çektin, çok paran gitti, çok sabrettin. Elbet artık yüzün gülmek gerek... Gideceğim hocama, ayağına kapanacağım, şu Abdürrahman ağaya acı diyeceğim... Elbet bu işin altından kalkacak... Hem görürsün işimiz kolay olacak... Benim hocam yeditulâ sahibi, benim hocam ulemanın uleması...

ABDÜRRAHMAN

Hocam, sağol... Oh yüreğime su serpiliyor, oh gözümlüğü açılıyor. Ne olursa senden olur...

ABDULLAH

Elbet gideceğim. Sana yüreğim yandı. Hocam böyle işlere karışmaz amma senin perişan halini anlatacağım. Allahın en merhametli kuludur o... Eline ayağına kapanacağım...

ABDÜRRAHMAN

Varol... Sağol...

ABDULLAH

Yanında ne kadar paran var?

ABDÜRRAHMAN

1.000 kâğıdım var hocam.

ABDULLAH

Az amma şimdilik elverir. Ver onları bana.

ABDÜRRAHMAN

Emret... Sana canımı feda... Al...

ABDULLAH

Bana vermiyorsun bunları ha... Kelâmına dikkat et... Biz dünya malına el sürmeyiz. Hiçbir menfaatta gözümüz yoktur.

ABDÜRRAHMAN

Elbet bilirim... Sen benim kusuruma bakma hocam, perişanım.

**(Abdürrahman koynundan çıkardığı paraları
Abdullah'ın cebine koyar)**

ABDÜRRAHMAN

İşte buyur.

ABDULLAH

Atın iyi kaçır mı?

ABDÜRRAHMAN

Elbette... Kasabada bir tanedir... on hayvanım... Onu kendime sakladım.

ABDULLAH

Onu da alayım, seyri seri ile gidip geleyim.

ABDÜRRAHMAN

Güzel düşündün. Pek münasip olur. Ah hocam ben senin bu iyiliklerinin altından nasıl kalkacağım... Seni bana Allah gönderdi.

ABDULLAH

Biraz da ekmek falan olsaydı.

ABDÜRRAHMAN

Heybeler dolu hocam.

ABDULLAH

Senin haline acırım Abdürrahman ağa. Yüreğim yanar... Yoksa ben hocama hiçbir iş için gitmem... O böyle şeylere karışmaz. O dünya kelâmı etmez... O dünya işleriyle uğraşmaz. Ama elbet benim yalvarmama dayanmaz. Haydi ben artık gideyim.

ABDÜRRAHMAN

Güle güle git ya, köprü ayağının hâli ne olacak?

ABDULLAH

Ben üç güne varmaz avdet ederim. Siz sakın bura-

dan ayrılmayın. Şu kazdığınız alanı genişletsinler. Ama zinhar köprünün öteki ayağına dokunmasınlar. Eğer öteki ayak da yıkılırsa ben değil, hocam da işin altından kalkamaz. Abdürrahman ağa, sıkı tutun, itikadını bozma... Sen elbet muvaffak olacaksın. Bugün olmazsa yarın... Yarın olmazsa öbür gün... Öbür gün olmazsa daha öbür gün... Dârâ'nın hazinesi senden başkasına zaten lâayık değil...

ABDÜRRAHMAN

Ah hocam senin bu konuşman yok mu? Ölüp ölüp diriliyorum, varol, selâmetle git, amma çabuk dön...

ABDULLAH

Elbet... Siz buradan ayrılmayın. Haydi Tanrıya emanet olun... Ha, Abdürrahman ağa?

ABDÜRRAHMAN

Buyur hocam...

ABDULLAH

Ben avdet edinceye dek yüreğin daralır da şayet zihnine birtakım efkârı fâside gelirse esmâ çekmeyi unutma... Başın sıkılırsa ona da iyi gelir. Teheş, teheş, neheş neheş, kehel kehel, mareş mareş, yâreş, yâreş... Söyle bakayım.

ABDÜRRAHMAN

Teheş teheş, neheş neheş, kehel kehel...

(Abdullah tepeden öbür tarafa iner, bir atın nal seslerini duyarız)

ABDÜRRAHMAN

Teheş teheş, neheş neheş, kehel kehel... Mareş, mareş, yâreş, yâreş...

BİR SES

Ağa bugünlük işi bırakalım artık, yol uzun akşam neredeyse bastıracak... Yarın sabahtan başlarız...

ABDÜRRAHMAN

Siz bilirsiniz...

BİR SES

Ver bizim yevmiyeleri ağa.

ABDÜRRAHMAN

Yevmiyeleri mi? Yevmiyeleri mi istediniz? Yavrular, arslanlar, bende beş para kalmadı. Yanımda bin kâğıt vardı, hepsini hocaya verdim. Yarın... Yarın iki yevmiye birden veririm.

BİR SES

Oldu mu ya ağa... Peki hoca nereye gitti?

ABDÜRRAHMAN

Köprü ayağı yıkılınca tılsım bozuldu. İşleri düzeltmek için Antakya'ya gitti... Hemen varıp gelecek...

BİR SES

Peki amma hoca aşağı yoldan değil, yukarı yoldan gitti. Ora Antakya yolu değil. Gülek üstünden Kayseri yolu.

ABDÜRRAHMAN

Yukarı yoldan mı gitti? Ne diyorsun oğul? Yok yok gönlünü ferah tut, itikadını bozma... Onlar keramet sahibi insanlar. Kayseri'ye gider gibi görünür, amma Antakya'ya varırlar... Elbet bizim gibi olacak degiller ya... (Gezinerek) Yukarı yoldan gitti ha? Teheş teheş... Neheş neheş... Yâreş yâreş... Mâreş mâreş... (İncir ağacının dibine çöker. Elleriyle yüzünü kapar)

ÜÇÜNCÜ MECLİS

(Abdürrahman, Fatma, Saniye)

(Fatma ve Saniye soldan girerler, telâşlıdır-
lar)

FATMA

Efendi... Efendi...

SANIYE

Baba.

ABDÜRRAHMAN

(Derin düşüncesinden sıyrılarak başını kaldırır ve onları görerek) Ne var? Siz ne arıyorsunuz burada? Nasıl geldiniz?

FATMA

Hoca nerede? Abdullah hoca?

ABDÜRRAHMAN

Hoca mı? Taşlı Köye gitti.

FATMA

Çok oldu mu?

ABDÜRRAHMAN

Biraz evvel.

FATMA

(Kızına) Ben demedim mi?

ABDÜRRAHMAN

Telâş etmeyin, gidip gelecek.

FATMA

Gidip gelecek mi? Zavalılcığım benim, sen onu artık bir daha ömründe göremezsın.

SANIYE

Gitti gider baba... Hoca uçtu...

ABDÜRRAHMAN

O nasıl lâf? Köprü ayağı yıkıldı da tılsım bozuldu. Taşlı köyde bir hocası var, Yeditulâ sahibi, ulemanın uleması... Ona bu işi danışıp hemen dönecek.

FATMA

Nerede bu Taşlı köy.

ABDÜRRAHMAN

Antakya taraflarında... Hattâ benim hayvanla gitti.

FATMA

Demek hayvanı da kaptırdın. Apdullah hoca bir daha dönmeyecek diyorum.

ABDÜRRAHMAN

Dur bakayım, dur, bunu sen nereden biliyorsun, nasıl iddia ediyorsun? Hiç geri dönmeyecek adam benim hayvanı ister mi? Benden üstelik 1.000 lira alır mı?

FATMA

1.000 lira da mı verdin, efendi sen çıldırdın mı?

ABDÜRRAHMAN

Niçin çıldıracak mışım?

SANİYE

Baba, senin bu kadar saf olmanı doğrusu bir türlü aklım almıyor,

ABDÜRRAHMAN

Saniye, edebini takın.

FATMA

Hakkı var kızın.

ABDÜRRAHMAN

Hanım sen de mi? Canım Allah'tan korkmuyor musunuz siz? Böyle bir ehli iman...

FATMA

Ehli iman mı, dolandırıcı yobaz...

ABDÜRRAHMAN

Dolandırıcı mı, neden?

FATMA

Daha neden diyor.

SANİYE

Soyguncu... Düpedüz hırsız...

FATMA

Bu sabah siz evden çıktıktan sonra iki adam geldiler. Hani softa bozuntusu iki terif var ya... Bir ay önce sen Hayati'yi kovduktan sonra eve gelip gitmeğe başlamışlardı.

ABDÜRRAHMAN

Evet.

FATMA

İşte onlar... Hoca'nın eşyalarını istediğini söylediler. Bir de ağzından mühürlü kâğıt gösterdiler. Verdim. heybeleri, sepetleri omuzlayıp gittiler.

ABDÜRRAHMAN

Bak gördün mü işi? Vermemeli idin. Kandırmışlar sizi. Hoca öğrenince pek kızacak.

FATMA

Hâlâ dönecek diye sayıklıyor. İnat... İnat... Onlar kapıyı örtüp gidince mutfığa gittim. Baktım sabun çuvalı yok. Sandık odasına girdim. Ne görsem beğenirsin efendi, bütün sandıklar kırılmış, çamaşır sandığı-mın dibinde ölümlük, dirimlik sakladığımız 100 altının yerinde yeller esiyor.

ABDÜRRAHMAN

Ne dedin, 100 altın da mı gitti? İyi amma hanım, ne biliyorsun onun yaptığıı?

FATMA

Sen insanı deli edersin efendi. Gün gibi aşikâr...

SANIYE

Sandık odasında tesbihini bulduk baba... Düşürmüş. (Çantasından çıkararak) İşte bak...

FATMA

Bir ay evvel mücevherlerim kaybolmuştu da küpe-lerimden birinin tekini Hayati'nin cebinde bulmuş, öte-kileri ele geçirememiştik.

ABDÜRRAHMAN

Ha, ey... ey...

FATMA

Ertesi günü Saniye ile onları biz hocanın heybesin-den çıkardık.

ABDÜRRAHMAN

İyi amma niye bana söylemediniz?

FATMA

Söyleseydik inanacak mıydın?

SANIYE

Yine hâli istiğraktır, harekâtında şuur yoktur, ses etmeyin der ve geçerdin mutlak... Ne biz bir şey söyledik, ne de o üsteledi.

ABDÜRRAHMAN

Haydi canım Yok yok aklıma girmeyin benim. Bu nasıl olur? Ona bir köle gibi bağlandım. Ne emrettiyse yaptım, ne istediye verdim. Gerçi insanoğlu çiğ süt emmiş... Amma kabil mi bu kadar vicdansız olmak... Kabil değil... Niye bana Antakya'ya gidiyorum dedi de Kayseri yoluna saptı? Alim dedim ona, fazıl dedim ona, karşısında el pençe divan dururdum. Namus onda dedim, ahlâk onda, fazilet onda. Gerçi şeytan da vaktile bir melek imiş Amma kabil mi bu kadar ahlâksız olmak? Kabil değil, lâkin tesbihini sandık odasında nasıl düşürdü? Dünya malında gözüm yok dedi inandım. paraya el sürmem dedi, inandım. Riyazet'teyim, dünya nimetleri bana haram dedi, inandım. Başı secdeden kalkmaz, dilinde daima kelâmullah... Gerçi yobazın riyasına nihayet yok. Amma kabil mu bu kadar imansız olmak? Kabil değil, fakat karımın mücevhherlerini heybesine kim koydu? Yok olamaz... Amma dur bakalım, niçin olmasın? Demek böyle ha, Abdürrahman ağa... Aklını kimse ile değişmezken elin iki paralık bitli softası yere çaldı seni. Seneler senesi o köylü, o kasabalı, o şehirli bana nasıl adam diye baktı? Nasıl oldu da Abdürrahman ağa zeki adam, Abdürrahman ağa kurnaz adam, Abdürrahman ağa işini bilir adam dediler bana? Abdullah hoca beni aldattı. Aldatır, ona şaşıtığım yok, amma ben bu kuş beynimle bu kadar kişiyi nasıl aldattım?

DÖRDÜNCÜ MECLİS

(Evvelki'ler, sonra Hayati, sonra Selma'nın sesi)

(Hayati sağdan girer)

SANİYE

A... Hayati...

ABDÜRRAHMAN

Gel sen de... Gel Hayati.

FATMA

Tam zamanında geldin.

HAYATİ

(Arkasına dönerek bağırır) Beyefendi, siz şu keçi yolundan aşağı inin. Sağa dönünce arabayı göreceksiniz. Orada bekliyor, ben burada ahablar gördüm. Yarın sabah buluşacağız. Güle güle...

SELMA'NIN SESİ

Yarın sabaha Hayati, orevuar.

SANİYE

Beyefendinin sesi mi?

HAYATİ

Hayır abla, kızının.

SANİYE

Pek hain imişsin, hiç gözüktüğün yok...

FATMA

Baban çocuğu kovsun da sonra yine o bizi arasın öyle mi? Biz aramalı idik.

SANİYE

Ben birkaç defa teşebbüs ettim amma muvaffak olamadım anne.

FATMA

Ya... Haberim yoktu.

SANİYE

Nerelerdesin Hayati?

HAYATİ

Nerelerde olacağız, tabii yine Kleopatra'nın peşinde abla.

SANİYE

Hâlâ mı? Bu sefer kimin hesabına? Bu orevuar diyenin mi?

HAYATİ

Öyle, bir çırcır fabrikatörü ile kızı...

SANİYE

Riyazette olduğun zamanlar hâlâ Kleopatra'yı görüyor musun?

HAYATİ

Ben onu daima görürüm abla.

SANİYE

Şimdi kime benziyor, Hayati? Fabrikatörün kızına, değil mi? Sesi de pek güzeldi hani.

HAYATİ

Vallahi bilmem, bu noktayı pek düşünmedim abla.

(Bahsi değiştirmek istiyerek) Ağa siz buralarda ne arıyorsunuz? Böyle ailece gezmeye ıkmadınız ya...

ABDÜRRAHMAN

Hayati, gayri herşey bitti. Abdullah ha ocaęıma incir dikti.

HAYATİ

Vah vah vah, amma ben söylemiřtim ağa... Peki nerede hoca şimdi?

ABDÜRRAHMAN

Savuştu gitti.

FATMA

Katı katı, Hayati... Ağanın son meteliğini de alınca katı.

SANIYE

Evimizi de soydu da öyle gitti.

HAYATİ

Evi de soydu ha! Öyle ise kolay, polise ihbar ederiz.

BEşİNCİ MECLİS

(Evvelkiler, sonra İdris, Hasan, Abdullah hoca)

SANIYE

(Sola bakarak) A bakın, bakın ocuklar. Bu tarafa doğru üç kişi geliyorlar.

HAYATİ

Vay canına, İdris ile Hasan, hocayı yakalamışlar, sürüye sürüye buraya getiriyorlar.

ABDÜRRAHMAN

Hoca mı, Abdullah hoca mı? Amanın ne diyorsunuz?

HASAN'IN SESİ

Yürü yürü nazlanma...

İDRİS'İN SESİ

Yeni gelin gibi kırıتما be... Yürü yoksa karışmam.

(Hasan, İdris, Abdullah hoca soldan girerler. Abdullah hoca ortadadır. Kıyafetinin perişanlığından, sağ gözünün morluğundan bir hayli dayak yediğı anlaşılmaktadır. Elleri bir ip ile bağlanmıştır. Hasan'ın omuzunda bir av çiftesi asılıdır. İdris sol elinde bir çıkmın tutmaktadır.)

HASAN

Kayseri yolundan kaçarken yakaladık bunu ağa.

İDRİS

Pusu kurmuştuk. Hasan çifte ile hayvanını vurdu. Molla da şoseye rahatça oturuverdi.

HASAN

Geçen akşam kahvede iki yobaz ile fısıldaşırken gördük.

İDRİS

Kulak verdik, anladık hoca Kayseri'ye kaçmak niyetinde.

HASAN

Ne saklayalım, defineyi kaçırıyor sandık. Pusu da onun içindi.

İDRİS

Halbuki üstünden 100 altın 1.000 kâğıt'tan başka bir şey çıkmadı.

FATMA

Benim altınlarım, kırdığı sandıktaki altınlar.

HASAN

Cumhuriyet altınları...

HAYATİ

Biz onda iman var sanırdık, meğer para varmış.

ABDÜRRAHMAN

(Hocanın birinci perde'de ki halini, tavırlarını, konuşma edasını ve sözlerini taklit ederek) Halin kötü Abdullah hoca, halin kötü... Gönül gözile baktım sana, acıdım haline. Herkes seni Abdürrahman ağayı yolda, paraları vurup savuştu sanır. Halbuki sen çöp bile alamıyacaksın. Bilirim, iman kuvvetile yapılmayacak şey yok, amma ve lâkin bunun için dört şart lâzımdır. Bende bunlardan biri noksandı, fakat sende topu birden yok, anın için muvaffak olamadın. Sen kenzülhavasda ki kıyafetnameyi bilir misin Hayatî?

HAYATİ

Bilirim ağa.

ABDÜRRAHMAN

Şu herife bak. Kara sarı bir deniz... Siyaha çalıyor, hilekârlık belirtisi.

HAYATİ

(Birinci perdede ki mükâlemeyi hatırlamıştır) Yok yok ona esmer derler. Sevimli ve iyi huylu olması gerek. Hem bak ağzı ne kadar büyük, kuvvet ve şecaata bürhan.

ABDÜRRAHMAN

Büyük amma eğri, uğursuz ve talihsiz demek, Ense iki karış, demek budala... At suratı gibi bir yüz, demek yalancı... Düşük omuzlar, demek sefih ve rezil...

HAYATİ

Evet ama gözleri büyük, demek zarafeti ahlâk sahibi, sakalı değirmi, demek ehli kelâl, sesi kalın, demek sahibi himmet...

ABDÜRRAHMAN

Bu mu, haydi be, sahtekâr, dolandırıcı, şirret, işi gücü melânet. Hoca ne yapacaktım sen avdet edinceye kadar, esma çekecektim değil mi? Teheş teheş... Neheş neheş... Kehel kehel... Paralar bitmiş, hoca gelmez, ümit bile kalmamış. Ben hâlâ dağ başlarında zikreden derviş...

ABDULLAH

Ağa, vallah...

ABDÜRRAHMAN

(Hoca'yı taklit ederek) Sükût...

ABDULLAH

Kerem buyur.

HAYATİ

(Abdürrahman ağayı taklit ederek) Sükût et hoca, bak ağa sükût diyor.

ABDULLAH

İyi amma ehli imana bu kadar zulüm, günahı ke-
bairdendir.

ABDÜRRAHMAN

Ehli iman mı dedin? Ehli iman sen isen, ben iman-
sız gezerim. Ehli namus sen isen, ben namusuzlukla
iftihar ederim. Ehli ilim ve ehli kemâl sen isen, cahil
olduğuma şükreder de öyle gezerim. Sana zulüm gü-
nahı kebairdenmiş, ben bu günahı seve seve işlerim.
Götürün şunu, götürün yoksa elimden bir kaza çık-
cak. Götürüp zabıtaya teslim edin.

İDRİS

Götürelim, iyi amma ağa, evvelâ şu emanetini al.

ABDÜRRAHMAN

O ne o?

İDRİS

Üstünde çıkan 100 altınla 1.000 kâğıt.

ABDÜRRAHMAN

(Karısını göstererek) 100 altını sahibine ver ölüm-

lük dirimlik gene saklasın. 1.000 kâğıt ise sizin olsun. Hasan ile paylaşın.

FATMA

Efendi, ağzından çıkanı kulağın işitmiyor.

ABDÜRRAHMAN

Bırakın, son bir defa ağalık yapayım.

HASAN

Eyvallah ağa... Çok teşekkür... (Abdullah'ı dürterek) Yürü domuz.

İDRİS

Sağol ağa. Allah ömürler versin (Abdullah'a yumruğunu indirerek) Yürü köpek.

(Soldan çıkarlar)

ABDÜRRAHMAN

Karımın hakkı, kızının hakkı, benim hissem hepsini savurdum gitti. Ne ağalık, ne efendilik kaldı. Zengin yattım, fakir kalktım. Sanki bir rüya gördüm. Kendim yaptım, kimse bana acımayarak... Bıyık altından gülüp gülüp birbirlerinin kulaklarına fısıldayacaklar: Şu geçeni görüyor musun, aptalın biri... Evet aptal, evet ahmak, evet gözlerini hırs bürümüş avanak. Klepatra diye, Dârâ'nın hazinesi diye hülyaların ardından koşuşup durdum. Ağa iken ırgat olmak, ağa iken rençper olmak ne demek? Daha dün kapıma gelenlerin kapısına yanaşmak... Ne olursam olayım, ne derlerse desinler, artık benim için hiçbirisi tasa değil. Bir tasam

varsa o da siz... Beni affedin, siz bari acıyın. Pek perişan oldum.

SANIYE

Yine kazanırsın baba.

HAYATİ

Üzülme ağa, değmez. Midenin aldığı bir lokma etmek... Nasıl olsa bulunur. Hem dur bakalım canım, hemen öyle telâşlanma...

FATMA

Hayati, boş boğazlığı bırak.

HAYATİ

Amma teyze yazık, çok çekti fakir.

FATMA

Biz mi yaptık, kendi akılsızlığının cezası...

HAYATİ

Hepimiz kendi akılsızlığımızın cezasını çekeriz. Başkasının değil.

FATMA

Bence biraz üzölmeli, bu ona ders olur.

HAYATİ

Ders olduysa oldu teyze. Üniversitede de olsa bu kadar ders alır.

SANIYE

Anne, şu dilinin altındakini artık çıkar.

ABDÜRRAHMAN

Bir şey mi var, nedir?

FATMA

Efendi tövbe mi?

ABDÜRRAHMAN

Neye tövbe mi?

FATMA

Her önüne gelene para kaptırmaya, har vurup harman savurmaya... Olmayacak şeylerin peşini kovalamaya...

ABDÜRRAHMAN

Tövbe, tövbe olmasına tövbe ya, artık ne faydası var ki.

FATMA

Kimbilir, belki olur, tövbe de...

ABDÜRRAHMAN

Tövbe...

SANIYE

Eyyy artık anne, söylesene. Sabrım tükendi...

FATMA

Efendi, sen öyle sandığın kadar fakir değilsin. 3-5 tarlan, 3-5 evin yine var...

ABDÜRRAHMAN

Şakanın tam sırası, edin bakalım.

HAYATİ

Yoo şaka değil, ben şahidim, yine de zengin sayılırsın sen ağa.

ABDÜRRAHMAN

Ne buyurdun, anlamadım.

FATMA

Senin anlıyacağın. hocanın çaldığı mücevherleri bulunca Hayati ile bir olup bunları sattık.

ABDÜRRAHMAN

Bak işe, kimbilir çarşıda ne demişlerdir. Rezil oldum. Abdürrahman ağanın karısı mücevherlerini satar mı hiç?

FATMA

Abdürrahman ağanın karısı satmaz amma yanaşma Abdürrahman'ın karısı satar efendi.

ABDÜRRAHMAN

Deme böyle... Sen beni küçük düşürürsen, başkaları

ne yapar? Hem hanım yazık, mücevhersiz kadın olmaz...

FATMA

Bu yaştan sonra yesem mideme yakışmaz, tak-sam sineme yakışmaz...

ABDÜRRAHMAN

Dur bakalım dur, üç otuzunda mısın? Sen ne sanırsın kendini... hâlâ da güzelsin...

SANİYE

Hayati biz ayrılalım, bunlar birbirlerine kur yap-mıya başlıyorlar.

FATMA

Durun sözümü tekmilleyeyim. Babandan kalan ve senin aldığın bütün mücevherleri yüzgörümlüğüme kadar satınca elimizde epey para birikti. Hayati ile bir-leştik, bununla toprak aldık, mülk aldık.

ABDÜRRAHMAN

Toprak mı aldınız, mülk mü aldınız? Kimden aldınız?

FATMA

Kimden mi? Az demeyip, çok demeyip mallarını el-den çıkaran birinden.

ABDÜRRAHMAN

Kimmiş bu budala?

FATMA

Vallahi sanırım bir mirasyedi... Adına Abdürrahman ağa diyorlar.

ABDÜRRAHMAN

Ha, ne dedin, anlamadım.

HAYATİ

Anlamıyacak bir şey yok ağa, bunlar ufak işler... Maksat hayırlı olunca bende yalanın bini bir para... Tarlaları, dükkânları sattıkça sana Çopurzâde alıyor dedim, Karaeminoğlu alıyor dedim, Kel Ömer alıyor dedim, amma işin aslına bakarsan mühim bir kısmını teyzem aldı. Onun için çok zamanlar seni takrir ver diye götürmedim. Canına yandığımının, bir de nekes ki 5.000 liralık mala, sırasına göre 500 lira verdi.

ABDÜRRAHMAN

Tevekkeli değil, ucuz ucuz giderdi. Peki şimdi kaç dükkânım var?

FATMA

10 tane.

ABDÜRRAHMAN

Kaç evim var?

FATMA

3 tane...

ABDÜRRAHMAN

Ya tarlalarım?

FATMA

Yarısı duruyor.

SANIYE

Bravo.

ABDÜRRAHMAN

Allahım bilirim büyüksün, ara sıra nekesliğin tutar, bazı kullarına akıl ihsan etmezsin amma sonunda onları da yine korursun. Demek ben yine Abdürrahman ağayım... Yine itibar yerinde, yine âlem içine girebileceğim, şöyle tesbihimi alıp kahveye çıkabileceğim... Dere boyundaki tarlalar duruyor mu hatun?

FATMA

Duruyor.

ABDÜRRAHMAN

Ya çarşı içindeki dükkânlar?

HAYATİ

Onlar da duruyor.

ABDÜRRAHMAN

Ya evler?

FATMA

Tepe üstündeki ile imâret mahallesindeki bizim...

ABDÜRRAHMAN

(Gitikçe kendini toplamakta, tavrı edâsı değişmektedir) Hazır para yok amma, itibar sağolsun. Onu da buluruz. Eeee Abdürrahman ağa bu, kredi bulmaz olur mu? Hem verir, hem de elimi öperler. Yarın sabahtan itibaren işe başlamalı... Gelelim sana Hayatı...

HAYATİ

Buyur ağa.

ABDÜRRAHMAN

Bundan sonra bizden ayrılmak yok.

SANIYE

Elbet yok. Kat'iyyen...

FATMA

Yok... Yok...

ABDÜRRAHMAN

Yok dedim, yok... Abdürrahman ağa bir defa lâkırdı söyler. Abdürrahman ağa bu... Kızdırmaya hiç gelmez...

HAYATİ

Ya Kleopatra?

ABDÜRRAHMAN

Dur patlama, anlatacağım. Seninle birlikte çalışacağız. Zahire alacağız, zahire satacağız.

HAYATİ

Hiç aklım ermez.

ABDÜRRAHMAN

Ananın karnında 9 ay nasıl durdun be adam, sabret... İkimiz birlik köyleri dolaşacağız, zahire alacağız. Sonra (göz kırparak) olur ya, her zaman zahire alınmaz ya, boş kalınca haftadaaan haftaya Kleopatra'nın mezarını arayacağız.

FATMA

Efendi ne oldu ya... Bir dakika evvel tövbe etmiş-tin.

ABDÜRRAHMAN

Yooo Vallahi benim için değil... Hayati için... Bu pırlanta gibi delikanlıyı elden kaçıralım mı? Yazık olur. O Kleopatra'sız edemez. Korkma hocalara artık para kaptıracak değiliz. Bizim de ellerimiz var. Eyyy böyle olunca ne zarar?

SANIYE

Yok artık böylesine birşey söylenemez. Bu bir nevi spor. Herkesin yapmaktan hoşlandığı bir ikinci işi vardır.

HAYATİ

Peki amma abla söz verdim.

ABDÜRRAHMAN

Söz vermişmiş... Geri alırsın...

SANIYE

Hayati, burnunu camekâna dayayan çocuğu hatırlasana... Pastalar...

HAYATİ

Abla...

SANIYE

Bırak şu abla kelimesini... Şu yanaşma ağzını...

HAYATİ

(Gülerek) Bırakamam abla.

FATMA

Hâlâ mı Kleopatra'nın mezarı, hâlâ ağzınız yanmadı mı?

ABDÜRRAHMAN

Yooo hatun itiraz dinlemem, bu mezar başka mezar. Hayati şu eksik eteğe Kleopatra'nın mezarını anlat.

HAYATİ

(Dalgın) Mezarı gördüm. Kleopatra içinde olduğu gibi yatar. Esmerdir, tüller içinde, çürümez... Dünya güzeli... Mezarda büyük bir çekmece gördüm. İçinde bir kucak elmas, yakut, zümrüt...

ABDÜRRAHMAN

(Karısına) Gördün mü hatun, gördün mü? Keş-hir... Keşhir...

P E R D E

CEVAT FEHMI BAŞKUT'un
bütün tiyatro eserleri

1 — Büyük Şehir (1942-43)	12 — Kleopatranın Mezarı (1956-57)
2 — Ayarsızlar (1943-44)	13 — Tablodaki Adam (1958-59)
3 — Hacı Kaptan (1944-45)	14 — Öbür Gelişte (1959-60)
4 — Küçük Şehir (1945-46)	15 — Hacı Yatmaz (1961-62)
5 — Koca Bebek (1946-47)	16 — Göç (1962-63)
6 — Paydos (1948-49)	17 — Buzlar Çözülmeden (1964-65)
7 — Sana Rey Veriyorum (1950-51)	18 — Hepimiz Birimiz İçin (1965-66)
8 — Soygun (1951-52)	19 — Üzüntüyü Bırak (1967)
9 — Kadıköy İskelesi (1952-53)	20 — Ayna (1966-67)
10 — Makine (1953-54)	21 — Emekli (1967-68)
11 — Harputta Bir Amerikalı (1955-56)	22 — Ölen Hangisi (1968-69)
	23 — Dostlar (1969-70)